

DIRVA

NAUJA STRATEGIJA

Prezidentas Johnsonas vetavo visus karių planus, kurie vestų į greitą pergalę Vietname -- skelbia šios savaitės U.S. News & World Report magazinas. Vietoje to jis tikisi palyginti ne labai gausiomis jėgomis (maždaug 300.000 karių) išlaikyti dabartines pozicijas ilgesnį laiką, bent kokių 5 ar 7 metus. Tos karinės pajėgos turėtų įgalinti "pacifikacijos" procesą pietiniame Vietname. Tos pacifikacijos progreso pažanga, plius atsargus šiaurinio Vietnamo bombardavimas, turėtų ilgainiui įtikinti komunistus, kad ginklu laimėti jie negali.

Reikia pastebėti, kad per paskutinius 12 metų pietiniame Vietname turbūt jau buvo tiek pat pacifikacijos programų. Didžiausia buvo pravešta Diemo valdymo laikais, kada Saigono vyriausybė su gausia JAV talka norėjo kaimų gyventojus sutelkti tam tikrose sutvirtintose vietovėse. Kaip žinia, taip britai nugalėjo komunistinius partizanus Malajoje. Tačiau pietiniame Vietname to padaryti nepasisekė dėl dviejų priežasčių. Programa buvo vykdoma labai skubiai ir dėl to įtvirtintus ir spygliuotą vielą apsupus kaimus pateko daug komunistų agentų. O tokį kaimą užpuolus komunistų partizanams, jie dažnai negalėjo prisitaikyti laiku reikiamos pagalbos. Pagaliau visai programai didžiausią smūgį suteikė paties Diemo režimo nuvertimas, po kurio 18 mėnesių, gali sakyti, pietiniame Vietname viešpatavo chaosas.

Dabar norima siekti panašaus tikslo lėčiau, bet žymiai geresnėmis priemonėmis. Iš viso komunistiniai partizanai kontroliuoja apie 12.000 didesnių ar mažesnių kaimų. Šiais metais nusistatyta "pacifikuoti" tik 900 kaimų.

Bus parinkti tik tie kaimai, kuriuos reikaliu esant galėtų apsaugoti amerikiečių kariai t.y. netoli Saigono, Danango, Binh Dinh ir An Giang. Išvadotus iš komunistų kaimus bus siunčiamos specialiai apmokytos politinės akcijos komandos. Jų tikslas apsaugoti gyventojus nuo pasislėpusių vietinių partizanų teroro, propaguoti už Saigono vyriausybės ir visokeriopais būdais padėti gyventojams pagerinti savo ūkinę padėtį.

Tokiai komandai atstatačius šio laiką tokį saugumą, atvyktų kiti pareigūnai, kurie ištyrų gyventojų nuotaikas, jų pasitenkinimą ar nepasitenkinimą vietiniais valdais. Po to atvyksta įvairūs ūki-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

niai ekspertai, kurie tuoju pat padeda trašomis, patarimais, naujomis sėklomis ir panašiai. Kartu pradeda veikti ir saugumo pareigūnai, kurie iššifruoja komunistų informatorius ir simpatikus, duodami jiems galimybes "pasitaisyti". Kai tokio kaimo gyvenimas įeina į normalias vėžes, žinomi antikomunistai sudaro savivaldos organus, tik tada -- keiliams mėnesiams praslindus, -- visi anksčiau minėti pareigūnai apleidžia kaimą.

Šiuo metu jau ruošiami tam uždaviniui 25.000 vietnamiečių pareigūnų, vėliau kas mėnesį bus paruošiama bent 3.500. Iš pradžių nesitikima didelių rezultatų, bet per du tris metus programa bus jau taip įsibėjęsusi, kad pacifikuotų kaimų skaičius didės ne savaitėmis, bet dienomis ar net valandomis. Savaimė aišku, kad per visą tą laiką pietiniame Vietname bus bent tiek JAV karių, kaip dabar t.y. per 200.000, kurie kartu su P. Vietnamo kariais gins taip pacifikuotus kaimus ir, kaip dabar, puls pastebėti bent kiek didesnią komunistų partizanų sutelkimą.

Kiek tokia programa kaštuos JAV mokesčių mokėtojams? Maždaug pusę bilijono dolerių "pacifikacija" ir 10 bilijonų dolerių grynai karo išlaidos! Sumos im-

pozantiškos, bet jomis siekiama išvengti karo išplėtimo ir komunistų įtikinimo, kad jieterorui laimėti negali.

Amerikos pastangas patatyti pietinius vietnamiečius "ant kojų" dramatiškai pabrėžė viceprezidento Humphrey ir kitų aukštųjų pareigūnų ilgesnės viešnagės Saigone.

Kas bus daroma tuo atveju, jei komunistai nebus linkę sutikti su tokia pacifikacija, bet dar daugiau padidins savo infiltraciją į pietinį Vietnamą, šiuo tarpu lieka neaišku.

PATIKSLINIMAS

Vasario 11 d. Dirvos straipsnyje apie "Istorines paraleles" išbrovė pora klaidų. George Bidault desperatiškai šaukėsi JAV aviacijos pagalbos Indokinijoje ne 1945, bet 1954 m., 1955 m. buvo sudaryta ne NATO sąjunga, bet Vakarų Vokietija buvo priimta į ją. 1952 m. buvo susitarta sudaryti Europos Gynimosi Bendruomenę iš 43 divizijų: 13 prancūzų, po 12 vokiečių ir italų, 5 Olandijos Belgijos ir Luxemburgo. Tą sutartį Prancūzijos parlamentui atsisakius ratifikuoti (neva mainais už 1954 m. Ženevos sutartį Indokinijos padalinimui), D. Britanija pasiūlė priimti V. Vokietiją pilnateisiu NATO nariu, kas ir buvo 1955 m. gegužės 9 d. padaryta.

PRADEDA IR "LIETUVIŠKA TARYBINĖ" ENCIKLOPEDIJĄ

Pagaliam, devintais žadėjimo metais, Vilniuje išleis iš spaus-tuvės "Mažąją Lietuviškąją Tarybinę Enciklopediją". Tuo tarpu tik pirmąjį tomą, 768 puslapius, iš kurių 32 -- spalvinės iliustracijos. Numatyta išleisti dar du tomai.

Ši mažoji enciklopedija spausdinama iš didžiosios Lietuvių Enciklopedijos leidėjo Juozo Kapočiaus kadai nusavinto, dabar, žinoma, žymiai išplėsto Vaizdo spaustuvių, Vilniuje, Popieris gamintas Petrašiūnų popieriaus fabrike, toks pat, kaip ir to paties fabriko gamintas didžiąjai rusiškajai sovietinei enciklopedijai.

Tie pirmieji su viršum pusašuntų šimto puslapių "mažosios tarybinės" pasirodys tuo metu, kai didžiosios Lietuvių Enciklopedijos bus išleista jau aštuoniolika tūkstančių puslapių. Apimtim vilniškė enciklopedija jau nei nebesikėsina susilyginti su bostoniške (pradžioje kėsinosi, bet Maskva nutarė, kad nereikia ir nedavė pinigų). Bet sunaudoto popierio kiekiu jau antrajame tome bostoniške pralenks, nes numato

spausdinti net 60 tūkstančių egzempliorių.

Enciklopedijos pobūdis turbūt teisingai apibūdinamas šiais entuziastingais Tiesos (1966/25) reporterių žodžiais:

"Iš pat pirmųjų puslapių Lietuviškoji enciklopedija prabyla ir apie Tarybų Lietuvos ir Lietuvos Komunistų Partijos istoriją, Lietuvos liaudies kovą dėl Tarybų valdžios. Čia gali perskaityti atskirus straipsnius, kurie demaskuoja lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų ideologiją, antiliaudinę jų partijų bei organizacijų veiklą".

Bus enciklopedijoje ir dėmesio vertų rašinių -- tų, kuriuose "apibūdinamas lietuvių kalbos ir literatūros, mokslo, meno, visuomeninės minties, ekonominio ir politinio gyvenimo vystymasis", nors tų dalykų dėstymas bus neišvengiamai turėjęs būti "sufrizuotas" pagal "marksizmo-leninizmo" dėsnius (kitai sakant, pagal rusų bolševikų valdžios interesus), todėl atitinkamai tik tiek ir vertingas.

Patikimiausių duomenų galės

Vasario 16 dienos minėjimo Clevelande pagrindiniai kalbėtojai: Ingrida Bublienė, Clevelando burmistras R.S. Locher, Gražina Kudukienė ir Mgr. prof. L. Schumacher. Plačiau apie minėjimą 7 psl. V. Plidžinsko nuotrauka

OKUPUOTOJE LIETUVOJE GALVIJAI SVARBIAU KAIP ŽMONĖS

Kolchozinė santvarka statybos reikalausetebevyrauja galvijų pirmenybė prieš žmones. Niekad atvirai neminima, ši pirmenybė kyšo iš skaičių, atskleidusių Lietuvos kaimo statybininkų suvažiavime, kurį sausio pabaigoj Vilniuje buvo sušaukus naujoji Kaimo statybos ministerija.

Ši ministerija Lietuvoj įsteigta vykdant Maskvos potvarkius, išleistus pereitą rudenį, ryšium su "Kosyginio reformomis". Pradėje naujas pareigas, ministerijos vadovai -- ministras A. Bielopetravičius ir jo pavaduotojas J. Bartušis -- susikvietė statybininkus ir aiškino numatomą jų darbų apimtį (Tiesos, 1966-20).

ŽMONIŲ NAMAMS TIK RUBLIS IŠ DEŠIMTIES

Statybininkams pateiktieji skaičiai žada daug naujų statybų Lietuvos kaimuose. Ateinančiais penkeriais (1966-70) metais Lie-

būtį rašiniuose apie negyvą ir gyvąją Lietuvos gamtą. Su atitinkamu "sietu" propagandiniams pasidailinimams atsiųsti, bus galima rasti ir faktinių duomenų apie Lietuvos miestus, miestelius ir kalnus, apie mokslą ir techniką, apie darbą, muziką, teatrą, švietimą, sveikatos apsaugą. Tačiau neįėjusios tos enciklopedijos lankus pavarčiusių reporterių atsiliepiamai teikia įspūdį, kad enciklopediška informacija joje bene bus nustelbta pastangų kiekviena proga ginčytis su "buržuaziniais nacionalistais". (ELTA)

tuvos kaimo statyboms būsią paskirta 874 milijonai rublių. Jau šimet esą paskirta 60 milijonų. Už tuos pinigus vien šimet būtų galima pastatyti apie 6 tūkstančius naujų gyvenamųjų namų, kurių laukia Lietuvos kaimuose apie 300 tūkstančiai šeimų. Bet ministro pavaduotojas labai aiškiai pranešė: "Žemdirbiai gaus 274 gyvenamuosius namus". Taigi, tik maždaug vienas rublis iš dešimties kaimo statyboms skiriamų pinigų bus panaudotas žmonėms aprūpinti pastogėmis. Kiti devyni dešimtadaliai lėšų skiriami tokioms statyboms, kaip: "Vievio paukščių fabrikas, Leonpolio tarybinio ūkio (sovchozo) gyvenvietė ir gamybinis sektorius bei kiti gamybiniai pastatai". Kasdieninė kalba tai reiškia -- vištėdės, tvartai, sandėliai, administracinės patalpos. Didžiavimasis, kad sovietinis režimas Lietuvoj laikosi dėsnio -- "Didžiausias rūpestis -- žmogus" (tokiai dėsniui Sovietų Sąjunga žada pasididžiuoti ir Montrelio pasaulinėje parodoj), Lietuvos kaimo statybose praktikoje pasidaro išvirkščias: pirmenybė tenka ne žmonėms, o vištoms, karvėms, avims, kiaulėms ir -- šalia jų arba net ir visų pirma -- dvarų urėdams, tai yra, administracijai.

Tam yra pateisinimas: karvės, kiaulės -- pajamų šaltinis. Rūpinamasi pajamų šaltiniu, kad būtų iš ko ir gerus namus pastatyti. Tą dėsni žinojo ir sumanesnieji Lietuvos ūkininkai, kurie irgi stengdavosi pirma gerai įrengti tvartus, o tik po to imdavo gražinti gryčias-seklyčias. Skirtumas tarp savarankiškų ūkininkų ir kolchozų, tačiau yra tas, kad kruopščiam ir nepartijos rūpinamam, o pačiam savim besirūpinančiam žemdirbiui niekad netekdavo laukti 20-30 metų ilgiau už galvijus, ligi galės savo pastogę susitvarkyti.

300.000 NETAISOMŲ SODYBŲ

Prieš 26 metus karas beveik visiškai sustabdė Lietuvos kaimo žmonių gyvenamųjų namų statybą ar atnaujinimą. Tą sustabdymą sąmoningai ligi šiol palaiko Lietuvoj įsigalėjusi bolševikinė rusų valdžia su savo atnešta kolchozine sistema. Atėmusi teisę ir gali- mybę kaimo žmonėms patiems rūpintis savo pastogėmis ir apsiėmusi visus viskuo aprūpinti, ta valdžia ne tik nepajėgia to apsiėmimo įvykdyti, bet ir sąmoningai kliudo žmonėms savo gyvenamas patalpas net palopyti: ne tik dėl lėšų ir medžiagų trūkumo, bet ir dėl savo kolchozomanijos.

Daugumas Lietuvos kaimo žmonių gyvenamųjų namų yra vienkiamuose, kuriuos valdžia, vardan kolchozinės santvarkos įgyvendinimo, yra pasiryžusi panaikinti. Todėl sąmoningai neleidžia vienkiamuose esamų namų net ir taisyti: tik "kombinatoriai" ar šiaip mieste globėjų turintieji kur nekur gauna medžiagų namams palopyti. Dėl to dauguma kaimiečių gyvenamųjų namų, trečias dešimtmetis netaisomi, metai iš metų artėja arba jau ir yra atsidūrę prie galo.

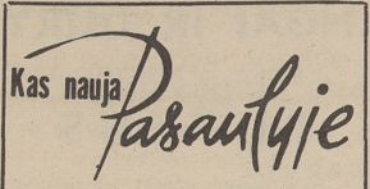
1958 metais Lietuvos kaimuose buvo 343 tūkstančiai sodybų (M. Gregorauskas, Tarybų Lietuvos Žemės Ūkis, 385 psl.). Tai 12 tūkstančių mažiau, negu 1940 metais, arba 23 tūkstančiais mažiau, negu buvo pristeigta atskirų ūkių po pirmosios sovietinės žemės reformos. Tai rodo, kad kolchozinė sistema per dešimtį metų sumažino Lietuvos žemdirbių šeimų skaičių vidutiniškai daugiau kaip po du tūkstančius kasmet. Didžiama jų per Sibirą tapo visai išbraukta iš skaičiaus aprūpintųjų gyvenamais namais, dalis persikėlė į miestus. Bet apie 300 tūkstančių šeimų vistiek dar turės kur nors gyventi.

REIKIA BENT 700, STATYS TIK 274

Statybininkų susirinkime J. Dobrovolskis iš šakių -- ne žemdirbys, o rajono gamybinės žemės ūkio valdybos viršininkas -- sakė, kad "Lietuvoje atliktas kaimo darbas, perkeltiant kaimo darbo žmones iš vienkiamųjų gyvenvietes. Per pastaruosius penkio metų žemdirbiai pasistatė 37 tūkstančius butų". Atseit, ligi šiol pastogės klausimas buvo išspręstas maždaug dviem su kaupe tūkstančių šeimų kasmet. Tokie greičiai visiems tas reikalas gali būti sutvarkytas tik per apie 120 metų, o kaimo trobesių padėtis reikalauja susitvarkyti mažiausia tris kart greičiau. Kitaip sakant, yra gyvas reikalas kasmet statyti bent 7-8 tūkstančius gyvenamųjų namų. Bet, pavyzdžiui, šimet sako statys tik 274... Net ir šiuo atveju pirmenybė žmogui atitenka tik netiesiogiai, o per galvijus. Vėprij kolchoze (Ukmergės rajone) pernai pastatytieji septyni namai -- nauji, su elektra, ir išsimokėtinai -- teko tokiems žmonėms, kurie pasižymėjo ypatingai geru rūpinimusi kolchozo galvijais.

Ar naujoji statybos ministerija padidintų statybos apimtį padidins ir rūpinimasi žmonių pasto-

(Nukelta į 2 psl.)

* ĮTAKINGI JAV PAREIGŪNAI stebisi, kaip ilgai amerikoniai stebės ir skaičiuos žūstančius JAV karius Vietname, kai tuo tarpu Taut. Kinijos 600.000 vyrų kariuomenė, išlaikoma ir remiama JAV lėšomis, sėdi Formosoje nieko neveikiant.

* R. KINJA žymiai sumažino ekonominę paramą Azijos ir Afrikos kraštams. Pekinas pastebėjo, kad toji parama neduoda reikiamų politinių vaisių. Didėnę dalį paramos nukreipus į š. Vietnamą, kiti kraštai liko nepatenkinti paramą lydinčiu spaudimu -- atsirišoti politiškai nuo Maskvos.

* MASKVOS -- PEKINO ginčuose lemiamas žodis bus tartas ši pavasarį. Maskvoje susirenkant komunistų partijų atstovams. Komunistų partijų vadų tarpe platinamas "kaltinamasis aktas" rodo, kad kiniečių partija bus pripažinta kalta siekiant išprovokuoti atominį karą tarp JAV ir Sov. Sąj. S.

- Jūs nedarėte jokių rimtų pastangų!...

KARAS IŠ ANAPUS (16)

Hitleris norėjo Leningradą sulyginti su žeme...

Antrajame pasauliniame kare daug miestų nukentėjo nuo bombardavimo. Hiroshimoje per kelias sekundes žuvo apie 200,000 žmonių. Kiek mažiau žuvo Nagasaky, numetus antrąją atominę bombą. 1945 m. Drezdene nuo bombardavimo per dvi naktis žuvo 135,000 žmonių. Stalingradas skaičiuoja 40,000 aukų. Negalima užmiršti ir Londono, kur nuo bombardavimo vieną naktį žuvo 700 žmonių. Tačiau tarp jų visų miestų daugiausiai aukų turėjo Leningradas, net apie milijoną žmonių.

1941 m. rugsėjo mėn. trys milijonai žmonių užblokuoti Leningrade buvo pasmerkti badui ir trečdalis jų mirė.

Kai 1941 m. birželio 22 d. vokiečiai pradėjo karą, Leningrade buvo suorganizuoti darbininkų bataljonai ir pasiųsti į frontą. Bet vidury vasaros vokiečiams pavyko prisitarti prie Lugos ežero iš kur ruošėsi pulti Leningradą. Situacija buvo kritiška ir Vorosilovas dienos įsakyme armijai skelbė, kad kiekvienas, kuris pa-

sitrauks iš fronto, bus vietoj sušaudytas. Bet nežinant visų paspartų, rusams sunkiai sekėsi atlaikyti vokiečių spaudimą.

Stipri rezistencija privertė vokiečius persigrupuoti. Ir tik rug-

dyti užimti kairįjį Nevos krantą, įskaitant ir priemiestį Schlusbergą, bet nepavyko persikelti per upę. Vakaruose jiems pavyko prasiliužti iki Suomijos plankos per keletą kilometrų nuo Le-

gavių kautynėms. Visi pastatai buvo užminuoti. Buvo pasiruosta susisprogdinti kartu su įsiveržusiais vokiečiais. Gyventojai buvo pasiruošę gavių kautynėms, nes nebuvo jokios abejonės, kad vokiečius nepavyks sulaikyti.

Bet gynėjams kita svarbi problema buvo, kaip išmaitinti miestą užblokuotus 3 milijonus gyventojų?

Rugsėjo 4 d. vokiečių artilerija, įsitačiusi miesto pakraštyje, pradėjo apšaudymą. Rugsėjo 8, 9, ir 10 d. miesto gyventojai turėjo pernešti smarkų lėktuvų bombardavimą. Vien tik per vieną bombardavimą buvo padegti 178 pastatai. Bet priešlėktuvinė apsauga buvo gerai suorganizuota ir gaisrai buvo lokalizuoti. Prie Pulkovo, Kolpino ir Uritsko vyko beviltiškos kautynės, jog pats Vorosilovas nuvyko frontan, galvodamas, kad viskas pralaimėta ir norėjo žūti fronte. Bet rugsėjo 11 d. Stalinas į Leningradą pasiuntė Žukovą ir tas per tris dienas miesto gynybą perorganizavo iš pagrindų. Kariniai kritikai pripažįsta, kad Žukovas išgelbėjo Leningradą, kaip jis sulaikė vokiečius prie Maskvos.

Negalėdami puolimu paimti Leningrado, vokiečiai nutarė miestą užimti marindami badu. Vyriausioji vokiečių vadovybė galvojo, kad tas palauš gynybą dvasią, bet ir šį kartą Hitleris sumaišė jų kortas, įsakydamas nesutikti su pasidavimu: miestas turės būti sulygintas su žeme, o gyventojai visi iki vieno išnaikinti, nes Leningradas sudaręs vokiečių armijai pavojų dėl minų ir epidemijų. Vėliau Nuernbergo teisme Jodl paaiškino, kad tas Hitlerio įsakymas ir buvo vokiečių nepasisekimo prie Leningrado pagrindu.

1941 m. spalio 7 d. Jodl pasirašytas įsakymas pakartojo Hitlerio instrukcijas nesutikti su kapituliacija ir Leningrado gyventojai, kurie norėtų pasiduoti, turėtų būti ugnimi atmetami nuo vokiečių linijų.

Tokiu būdu pasmerkti mirčiai Leningrado gynėjai neturėjo kito pasirinkimo, kaip laikytis iki mirties, nes pasidavimas jiems nieko gero nežadėjo.

Atkirstas nuo kontinento, Leningradas greit pradėjo trūkti maisto, šaudmenų ir benzino. Jau rugsėjo 12 d. mieste buvo likę miltų 35 dienoms, pupelių ir makaronų 30 dienų, mėsos 33 dienoms, riebalų 45 dienoms ir cukraus 60 dienų. Buvo maža vilties papildyti tuos silpnus maisto rezervus, prasimušant kurioj nors vietoj į kontinentą. Didelis pavojus buvo, kad ir tie silpni rezervai galės būti bombardavimų sunaikinti.

Maisto kontrolė nebuvo centralizuota ir priklausė nuo įvairių organizacijų. Vėliau prasidėjo sukiavimai prie maisto dalinimo. Manoma, kad vokiečiai numetė iš lėktuvų daug netikrų maisto kortelių. Pagaliau ir patys gyventojai išgudrėjo, pareikšdami, kad laike bombardavimo pametė savo kortelę ir prašė išduoti naują. Jei spalio mėn. "dingusių" kortelių buvo tik 5000, tai gruodžio mėn. jau siekė 24,000. Nes gruodžio mėn. turėti tik vieną maisto kortelę reikėdė mirti, o turėti dvi -- gyvenimą. Daug kas naudojosi mirusiųjų kortelėmis, kad pagerinti sau maisto davinį. Gruodžio mėn. jau nebebuvo riebiųjų

mieste prasidėjo tikras badas. Trūko kuro ir buvo nutarta miestą šiaurėje iškirsti parkus. Prie kirtimo buvo pasiūstos jaunos merginos ir vaikinai be žieminių rūbų ir stebėtina, kaip jie atlaikė šaltį ir badą.

Vienintėlis kelias pasiekti kontinentą dar buvo likęs Lodogos ežeras ir rusai jį išnaudojo pasipildyti rezervus. Daug laivų paskandino vokiečių lėktuvai. Tačiau gynėjams pavyko gauti 24,000 tonų javų ir 1,131 ton. mėsos. Tai buvo tik trupinėlis, bet leido gyventojams prailginti savo gyvenimą 20 dienų.

(Bus daugiau)

POETO ŽVILGSNIS Į LIETUVOS KAIMĄ

Šalia kolchozinio gyvenimo garbinimų nuosimčių nuosimčiais mirgančiose prakalbose, laikraštiniuose pranešimuose ir net rašytojų apybraižose bei apysakose, pasirodė lietuviškoj poezijoj ilgesingas ir gilaus susirūpinimo apimtas, prieš apie 30 metų lietuvių literatūroj buvęs populiarus "grįžimo į kaimą" motyvas. Pateikęs tik porą trumpų ištraukų iš naujos Alfonso Maldonio poezijos leidinio "Auga medžiai", į jį atkreipia dėmesį literatūros kritikas J. Lankutis (Tiesa, 1966/31).

"Meilę kaimui" -- rašo kritikas -- "kartais esame linkę laikyti tuščiu sentimentu, iš kurio "gudrus miestiečiai" mėgsta ir pasišaipyti. Tačiau tai ne sentimentas, o problema, nuteikianti giliam susimąstymui".

Kritikas pateikia šį ne valdinį - "linijinį", o susimąstiusį ir susirūpinusį poeto žvilgsnį į dabartinį, iš pat pašakny beato-dairiškai perariamą-perakėjamą Lietuvos kaimo gyvenimą:

"Tu aplytas, tu tolimas kaime, Tu lyg paliktas vaikas dabar man darais. Tai nejaugi sugrįžtam su baimė pas tave visi vakarais? Ir užbridę ant kalno nedrąsiai ieškom žiburio vidury lygumoms. Kartą grįšim -- nieko nerasim tuos namuos ir jau nenamuos."

"Juoda nuojauta pradeda smigti man į širdį ta medžių, laukų žaluma. Ką šituos namuose man palikti, kad ilgiau dar laikytų gimta šiluma?"

Kritikas pastebi, kad "poetas labai dramatiškai ir giliai išgyvena tai, ką vienaip ar kitaip jau čia didelė mūsų visuomenės dalis, palikusi kaimo savo vaikystę ir jaunystę, tapusi vykdytoja to

didelio ir svarbaus proceso, kuris keičia tautos gyvenimo būdą ir dvasinę struktūrą".

Atkreipęs dėmesį į šį poeto išreiktą didelės visuomenės dalies išgyvenimą, kritikas nurodo ir kitą rūpestį -- kaip tuos "namuos ir nenamuos" išgelbėti ten sukauptą dvasinių vertybių lobį, kuriam vėl gresia pavojus (panašus, kaip ankstesniųjų Lietuvos gyvenimo sutėmų laikais). Poetas kreipiasi į jau išbandytą tautos dvasinių vertybių saugojimo veiksnį -- į Lietuvos kaimo moteris:

"Išlaikykite savo atminty ilgas pasakas, dainas, mįsles įspėtas. Jus prie žemės laiko taip arti daigas, daržas, pradalgę ir pėdas. Būkite vertos savo motinų gerų, ir nustoję verpti, drobė austi, kad vaikai galėtų jūsų žodžių sidabru žemėj savo kelio pasiklausti..."

Kai Lietuvos kaime moteris dabar nebeverpia ir nebeaudžia, Vargo Mokykla turės kitaip atrodyti, bet ji reikalinga dar labiau, negu anais laikais, kad vaikai nepamirštų kaip savo žemėj savąja kalba kelio pasiklausti... (ELTA)

• ALT S-gos 1-sis ir 11-sis skyriniai New Yorke ruošia Dirvos 50 metų sukakties minėjimą, kuris įvyks š. m. kovo 12 d. Winter Garden salėje, Brooklyn, N. Y.

Programoje prof. dr. J. Puzino paskaita "Lietuvių spaudos apžvalga" ir Dirvos redakcinės kolegijos narės Emilijos Čekienės žodis. Meninė dalis ir vaišės.

GALVIJAI SVARBIAU...

(Atkelta iš 1 psl.)

gėmis, neįmanoma įspėti ne tik todėl, kad ministerijos vadovai apie tai nieko nekalba, bet ir dėl to, kad iš viso jų pateiktųjų skaičių "galai su galais nesusiaina".

Ateinančiais penkeriais metais Lietuvos kaimo statybos bus paskirta 874 milijonai rublių ir tai bus beveik triskart daugiau, negu buvę skiriami per paskutinius penkerius (1961-65) metus. Išeitų, kad per paskutinius penkerius metus toms statyboms skirta apie 300 milijonų rublių, o dabar kasmet bus skiriama apie 155 milijonus.

Bet tokio vidurkio nežada laikytis iškart. Šiais metais skirta ne 155, o tik 60 milijonų. Ir tai ši suma esanti maždaug trečdaliu didesnė už pernykštę. Tad pernykštė suma turėjo būti maždaug 45 milijonai.

Ministro pavaduotojas Bartušis dar aiškino, kad "kiekvienais metais statybos darbų programa kaime didėjo 20 procentų". Jeigu taip buvo ir jeigu ta programa iki pernai metų išaugo tik iki 45 milijonų, tai ankstesniais metais ji turėjo būti vis atitinkamai mažesnė, būtent, 37, 31, 25, 21 milijonas. Sudėjus tokias 1961-65 metų kaimo statybos išlaidų sumas, turim tik 159 milijonus, o ne 300... Už tą sumą triskart didesnė suma būtų 477 milijonai, ne 874. Tie ministerijos palyginimai atrodytų patikimesni, jei ateinančio penkmečio programą būtų nurodyta perstačius skaitmenis vietomis, būtent -- 478 milijonai vietoj 847... Šitokia, nors ir stambi, pataisa būtų patikimesnė dar ir dėl to, kad per penkerius metus tokia suma susidarytų, programą nuo 60 milijonų didinant kasmet tik 23%. O 847 milijonai, nuo 60 pradėjus, galėtų būti pasiekti, programą kasmet didinant bent po 55%. Jei ligšiol tas didėjimas buvo tik 20%, tai perėjimas iš karto į didėjimą po 55% -- būtų šuolis, panašus į Kinijos komunistų pramonės užsimotąjį, kuris, kaip žinoma, nepavyko.

Gal nauja ministerija ne visai susiavojo skaičiuose ar, greičiausia, laikosi tradicinės taktikos -- kalbėti įspūdingai skambančia, nors galais ir nesusieinančia statistika. Iš statybininkų suvažiavimui pateiktų skaičių niekas negali būti tikras, kiek gi ištikrųjų bus statybos Lietuvos kaime ateinančiame laikotarpyje, juo labiau nežinia, kaip bus sprendžiamas Lietuvos kaimo žmonių nuolat beaštrėjęs pastogės klausimas.

(ELTA)

Vaiko laidojimas apgultame Leningrade.

pinčio 10 d. jie pradėjo galutiną puolimą prieš Leningradą. Rugsėjo 21 d. vokiečiai užėmė Čiudovą, perkirsdami geležinkelio liniją Leningradas - Maskva, o rugsėjo 30 d. sunkių kautynių užėmė Megą ir tuo nukirto paskutinąją geležinkelio liniją, atkirdami Leningradą nuo viso krašto. Sutraukę didelį skaičių tankų ir lėktuvų vokiečiai tikėjosi greit užimti miestą. Rusų rezistencija negalėjo jiems sukliu-

ningradą, bet rusai vis tebesilaikė Oranienbaume priešais Kronstadtą. Šiaurėje suomiai rugsėjo 4 d. užėmė senąją sieną prie Beloostrovo, vos tik per 30 km. nuo Leningrado, bet kitą dieną iš ten jie buvo atstumti.

Leningrado gynybai vadovavo Vorosilovas ir Ždanovas. Pastarasis daugiau tvarkė civilių reikalus. Jis įsakė visiems jauniems vyrams mokytis šaudyti ir mėtyti granatas, pasiruošti

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS

Tarp tų dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite juos surasti.

LAISVĖS KOVŲ DAINOS

Autentiška lietuvių partizanų kūryba. Tai vertinga knyga, paminklas mūsų laisvės kovotojams.

Kietais viršeliais įrišta, poeto Jono Aisčio redaguota, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo išleista knyga gauda DIRVOJE. Kaina -- 5 dol.

Siųskite čekį ar perlaidą šiuo adresu:

DIRVA,

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

ŽIEMINIAI LANGAI IR DURYS
IVAIRIAUSIŲ IŠDIRBINIŲ TVOROS, STOGELIAI IR KITI
MODERNŲ NAMŲ PAGERINIMAI
KOSTAS BUTKUS
Chicagoje

Telef. PR 8-2781 rytais ir vakarais; LU 5-6291 bet kuriuo laiku

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio, Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.PAVARGOM NUO NUDEVĖTŲ
IŠKILMIŲ...

Jaunimo Metų programoj kalbėta, kad Lietuvos Nepriklausomybės Dienos iškilnių rengimas šįmet -- o gal ir iš viso -- turėtų būti perleistas jaunesniesiems. Arba bent prakalbinčius raginta kvieisti iš jaunesniųjų visuomenininkų tarpo.

Toli gražu ne visur tas planas išklausytas. New Yorke, kur jaunesnieji taip neseniai kovojo su lietuvių buvo ant kojų sukėlę, -- kaip tik čia! -- Vasario 16-tosios iškilnių rengėjai Jaunimo Metų plano nenugirdo. Čia esminė iškilnių daly nebuvo nei jaunimo, nei iš viso kokio nors "jaunimo".

Numatyta tradicinė kongresmano kalba -- dėl susidėjusių aplinkybių ir be nuostolio iškilniams -- iš programos iškrito. Visą našta kėlė Vilko pirmininkas V. Sidzikauskas ir čia pat, be išankstinio plano, tribūnon pakviestas konsulas A. Simutis.

Gražioji ir, daugiausia, teisingos buvo jų mintys, netgi labai saikingu žodžių kiekiu pasakytos. Tik viena, gaida glumino: Vilko pirmininko itin pabrėžtas priekaištingas nusiskundimas "pavargusiais" ir "dezertyrais"... Iškilniams, taip iškalbingai rodžiusioj polinkį atsiverti nuo jaunų ar bent naujų jėgų priminimas nuovargio ir dar priminimas galimybės dezertyuoti -- buvo tikras radinys kipšiuokui, nebe nuo šios dienos šnibždančiam, kad -- pavargom nuo nudėvėtų iškilnių, bėkim!

Dar labiau glumino klausimas, ar čia apgailestaujamas tik pavargimas apskritai, ar taip pat ir pavargimas nuo nudilintų slenkisčių mindžiojimo? Ir dezertyravimu vadinamas -- ar tik višiškas nuo visko pabėgimas, ar taip pat ir naujų, dar neprimintų, neišbandytų, todėl gal ir rizikingų takų ieškojimas?

Mūsų "minia" gal kiek ir apsi-krėtusi dezertyravimu pagundomis, atrodo, dar skiria tokias pavargimų ir dezertyravimų rūšis.

ZIGMUI JANKAUSKUI 80 METAI

Sausio 23 d. įvykusiame ALT S-gos Philadelphijos skyriaus narių metiniame susirinkime buvo pagerbtas nusipelnęs tautinės minties ir lietuviybės ugdyme senosios kartos ateivis, skyriaus garbės narys Zigmantas Jankauskas, švenčiantis 80-tąsias savo gyvenimo metines.

Sverdami suaktyvininko nuopelnus mūsų tautai ir pačiai lietuviybei, susipažinkime kiek daugiau su jo asmeniu ir pažvelkime į tuos darbus, kuriuos jis nuveikė.

Zigmantas Jankauskas gimė 1886 m. sausio 1 d. Pyplių kaime, Žaslių valsčiuje, Trakų apskr. vidutinio ūkininko šeimoje. Mokėsi namuose ir Žaslių pradžios mokykloje. Kaip tuo metu daugelis vengdami karinės tarnybos caro armijoje, 1904 m. gruodžio 23 d. atvyko į JAV ir apsigyveno Lawrence, Mass. Iš prigimties būdamas gyvo būdo ir susipratęs lietuvis, nežinint pradinų sunkių kūrimosi sąlygų veržėsi į mokslą. Pasirėngęs stojo į Walparaise universitetą ir po keletos metų baigė pasirinktus kursus įsigydamas administracinę žinių ateities gyvenime. Zigmantas Jankauskas, šią mokslinę baigęs, lengvai galėjo susirasti bet kurioje įstaigoje darbo ir joje užsirausti atiduodamas gražiausias savo jaunystės dienas ir jėgas, tačiau jo tas neviliojo.

Išjungęs į lietuvišką veiklą visą savo gražų amžėlį, atitrukdamas nuo pasirinkto kasdienio lengvesnio darbo, visus sugebėjimus ir sveikatą mūsų tautos gerovei aukojo. 1905-7 m. buvo įsijungęs į lietuvišką teatralinę veiklą dalyvaudamas įvairiuose vaidinimuose. Mėgo deklamuoti, ypač labai pamilo poeto Prano Vaičiūčio kūrybą -- daug jo eilėraščių buvo atmintinai išmokę. Vertindamas meniškąs apraiškas ir keldamas savo tautie-

žanis. Tegul priskiria Lietuvai 1945 m. Potsdamo konferencijos nuo Vokietijos atskirtą Mažosios Lietuvos žemę su Karaliaučium, Istrute, Gumbine, Tilže ir kitais miestais. Tada gali būti abipusiška kalba dėl Lietuvos sienų išlyginimo.

Užtenka Lietuvą dalinti, lietuviškas žemes parceluoti bei lietuvių tautos pritarimo. Jeigu pavergta tauta kruvina okupantų jėga priversta tylėti, tai ketvirtoji jos dalis laisvajame pasaulyje turi teisę jos vardu kalbėti ir reikalauti laisvą vieną šališkai tvarkyti Lietuvos reikalus.

Seniau žinojome, kad Lietuva buvo tris kartus padalinta: 1772, 1793, 1795 m. Šiandien jau pamatėme Lietuvos dalinimų skaičių. Lietuvos siena rytuose, pietuose ir vakaruose išvesta neteisčiai, nenatūraliai -- per etnografinės lietuvių srities, paliekant Gudiją ir Lenkiją lietuviškas apskritis.

Iš ten girdime mūsų brolių ir sesių pagalbos šauksmus, kad darytume reikiamus žygius, kad padėtume jiems, nes "Mes mirštame", sako lietuviai iš lietuviškų kaimų, kurie atsidūrė už Lietuvos ribų, kaip Pelėšiai, Pilėnai, Rodnė, Bilinai, Giedgaudai ir eilė kitų, kur net prie lenkų veikė lietuviškos mokyklos, o dabar -- joks lietuviškas laikraštis ten nepatenka, jokia lietuviška knyga ten neleidžiama, net lietuviškai kalbėti draudžiama.

Kaip už Lietuvos ribų atsidūrusios tėviškos sūnus, jaučiu šventą savo pareigą kelti balsą prieš Lietuvos okupantų padarytą vienišališką neteisębę, nepriškiriant Lietuvai visų etnografinių lietuvių žemių. Taip pat kartotinais kreipiu lietuvių "iš Lietuvos vidurio" dėmesį, kad dėl menko etnografinių lietuvių žemių pažinimo nedarytume tokių klaidų, kaip darėme seniau, laikydami Vilniaus kraštą lenkišku, kada lenkai buvo jį okupavę ir lenkino, o dabar už Lietuvos ribų atsidūrusias lietuviškas sritis -- gudiškoms, jeigu Gudija jas valdo ir gudina.

Lietuvių išeivija ir jos politiniai veiksniai Lietuvos laisvinimo sąvoką turėtų suprasti plačiau prasme, nes laisviname ne vien okupantų apibėrėtose sienose Lietuvą, bet -- visą etnografinę Lietuvą, su visu Nemuno, Neris ir Prieglaus upynių erdve.

Čiuose lietuviybės išlikimo ir sąmonėjimo mintį, rūpinosi ir jų materialine būkle, kad uždirbtas pinigais daugiau suktų lietuvių tarpe, atnešdamas saviesiems naudos.

1909 m. su kitais suorganizavo kooperatyvą Lawrence ir ten ilgą laiką buvo knygvedžiu -- išdininku. Metėsi ir į visuomenininkų politinį darbą. Tėvynės mylėtojų d-joje platino jos leidžiamą spaudą ir rinko lėšas leisti naujiems leidiniams. 1914 m. buvo Sandaros d-jos narys, o 1915 m. jos vicepirmininkas. 1917-19 m. važinėjo po Naujosios Anglijos ir Massachusetts valstijas lankydamas lietuvių su prakalboomis ir prirašinėdamas tiek Tėvynės Mylėtojų tiek ir Sandaros d-joms naujus narius. 1917-18 m. buvo Lietuvių Ūkėjų (Piliečių) klubo pirmininkas Lawrence daug prisidėjęs beorganizuojant klubui salę įsigyti. Tuo pat laiku buvo vienas iš ateivių komiteto veikliausių narių karo bonams parduoti.

Geresnių pragyvenimo šaltinių beišskodamas 1922 m. atsirado Philadelphijoje. Visai vertėsi. Vienu laiku turėjo namų pirkimo-pardavimo kontorą (Real Estate), kitu -- laivokarčių biurą.

Pažymėtinas 1926 m. Lietuvių Dienos surengimas Philadelphijoje. Tuo metu čia buvo suruošta pasaulinė paroda minint 1950 m. JAV nepriklausomybės paskelbimo ir miesto gatvės tvino nuo masės žmonių. Eisenose dalyvavo daugybė lietuvių su savo draugijų bei organizacijų vėliavomis, priešakyje jų grojo orkestrai. Spėjama jų buvo išsiri-kiavę apie 11 tūkstančių.

Eisenoje buvo įterpta 10 didelų vežimų, kur gyvais paveikslais buvo atvaizduota pagoniškoji, vėliau rusų pavergtoji ir laisvoji Lietuva. Didžiuliam lietuvių jungtiniam koncerte dainavo apie 800 dainininkų choras. Beto, dalyvavo solistai J. Babravičius, E. Mickūnaitė ir A. Banys. Vargonų rečitalį išpildė J. Čižauskas. Pasirodė ir su tautiniais šokiais. Lietuvių paviljono neturėta, nes ka tik atsisitačiusiai Lietuvai tam ir lėšų trūko ir pačių vertingų įdomių eksponatų, o taip pat entuziastų vietoje gyvenęs reklamos pravedimo, kur būtų buvę galima ką iš tautodailės ar meno dalykų bei kitą kuo savo tėvynę pagarsinti.

Lietuvių Dienoje dalyvavo Lietuvos atstovai K. Bizauskas, P. Daužvardis, P. Žadeikis, arkiv. J. Matulevičius, prof. P. Bučys, kan. J. Macijauskas, prof. J. Ere-tas ir k.

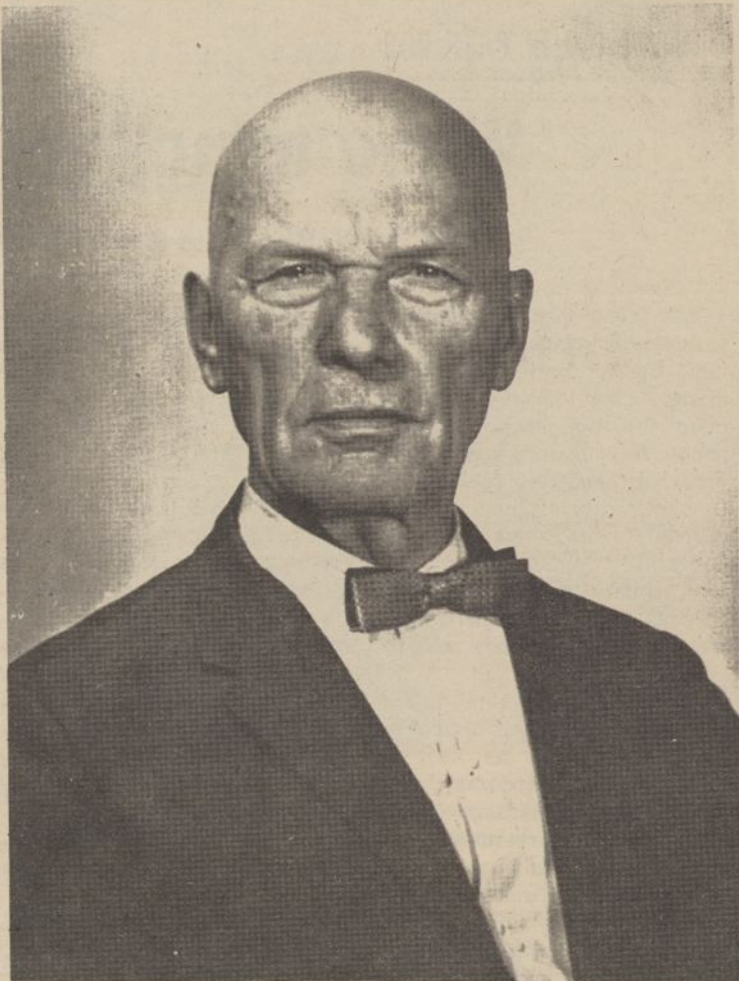
1932 m. Z. Jankauskas su kitais suorganizavo Vilniui Vaduoti S-gos skyrių, kuris surinko tam reikalui nemažą pinigų. 1933 m. įsisteigęs Dariaus ir Girėno skridimo Lietuvos remti komitetui, jis buvo to komiteto sekretorium. Transatlantiniam skridimui buvo surinkta 726,35 dol., o ruošiant antrą F. Vaitkaus skridimą Z. Jankauskas taip pat buvo komiteto sekretorius. Tam žygiui buvo surinkta aukų, kone dvigubai daugiau, negu pirmajam.

Z. Jankauskas daug pastangų ir darbo įdėjo Lietuvių Amerikos Susivienijime priklausydamas kur ir šiandien jis yra finansų sekretoriaus pareigose 135 kuopoj Philadelphijoje. Įsikūrus Amerikos Tautininkų S-gos skyriui nuolat veikė jame ir sąžiningai pildė atlikdamas visas tas pareigas, kokias ši organizacija savo nariams uždeda. 1956 m. jis išrinktas ALT S-gos Philadelphijos skyriaus garbės nari.

Jis taip pat yra nuoširdus lietuvių bendruomenės narys ir veikėjas, net kelis kartus buvo įkeltas į valdybos sudėtį. Yra Lietuvių Fondo narys stovįs pirmesniųjų aukotojų eilėje, davęs gražų pavyzdį kitiems, kaip neatidėliojant reikia remti gyvų tautininkų kultūrinius reikalus.

Jis yra pavyzdys dar ir tuo, kad savo laiku lankydamas sveikimas mokslines neiliko berašties lietuvių kalbą. Z. Jankauskas anksti įsijungė į spaudos darbą. Didžiojo savo archyvo dalį ir periodinės spaudos rinkinius perdavė Pasaulio Lietuvių Archyviui Chicagoje.

Zigmantas Jankauskas, kaip jis pats teigia, daugiau įgavo tos tėvynės meilės dvasios iš savo motinėlių, kur jį palaimino, kaip tuos mūsų pirmuosius savanorius į tėvynės vadavimo žygi, taip ir savo sūnų jį pamokė būti geru

Zigmantas Jankauskas atšventęs 80 metų amž. sukaktį.

žmogumi savo tėvų kraštui ir svetimiesiems už jūrių-marių iškečius. Visa tai kas ten paliko, Zigmantas Jankauskas giliai įsivino širdyje ir tuo gyvendamas galėjo tiek daug pasitarnauti lietuvių ir mūsų tautos labui. Jis

ir šiandien labai siejosi užgriuvusia ant mūsų tautos ir valstybės nauja nelaime -- bolševikine priepaude.

Dvasioje giedriam suaktyvinkui linkime ilgiausią metų.

J. Bubelis

Prisimokė per daug darbo
nemokancio jaunimo

Švietimo - mokymo įstaigos Lietuvoj šiomis dienomis sužinojo, kad teks skubiai padidinti studentų - moksleivių priėmimą į aukštąsias bei specialines vidurines mokyklas, rengiančias specialistus ir kvalifikuotus darbininkus pramonei. Turės būti skubiai steigiami eilė specialiųjų mokymo kursų.

Jau pernai H. Zabulis, Aukštojo mokslo komiteto pirmininkas Vilniuje, aštriai kritikavo Lietuvoje esamą padėtį, kurioje pirmiausia išdygsta naujos įmonės, o tik po to tesusigriebiama, kad nėra parengtų joms darbininkų ir vadovų. Tai buvo bene pirmas atsikovošėjimas iš džiūgavimų apie didį bendrojo lavinimo mokyklų tinklo išplėtimą. Ligi tol būdavo tik priekaištingai atsiliepiama apie nepriklausomybės laikais Lietuvoj suprastą tiesą, kad turi būti žiurima atitinkamos pusiausvyros tarp bendrojo lavinimo ir specialiųjų mokymo. Bet švietimo mokymo įstaigos Lietuvoj neturi valios pačios rūpintis taja pusiausvyra, kadangi Maskva pavydulingai saugo teisę viską -- net moksleivių bei studentų skaičių -- nustatinėti iš viršaus. Darbo stoka minioms bendrojo lavinimo mokyklas baigiančių jaunuolių ilgą laiką naudota kaip pagrindas organizuoti talką Sibiro sričių kolonizacijai. O specialistų stoką pramonė naudota pateisinti tikrų bei tariamų specialistų importui į Lietuvą iš Rusijos.

Bet su nedarbo klausimu milijonams mokyklas baigiančių jaunuolių susidūrė ir Rusija. Naujasis potvarkis net savo pavadinimu rodo, kad jis dėl šio reikalo išleistas. Jis pavadintas "Dėl priemonių, kurios padės išplėsti jaunimo, baigiančio bendrojo lavinimo mokyklas 1966 metais, mokymąsi ir įdarbinimą liaudies ūkyje". Dabar jau ir Lietuvai teks dalyvauti Rusijos "inteligentų perteklius" problemos sprendime. Potvarkyje smulkmeniškai nustatyta, į kokių mokyklų kokius skyrius ir kokius steiginius kursus turi būti padidintas mokinių - studentų priėmimas. Skaičiai nustatyti visai Sov. Sąj. Juose glūdi ir viešai nepaskelbtas Lietuvai skirtasis kontingentas. Tarp ko kita, potvarkyje numatytas ir specialius kursus baigusiuoju organizuotas siuntimas dirbti į kitas šalies sritis, nors ir nepriverstinis.

(ELTA)

KELINTAS LIETUVOS
PADALINIMAS?

Ed. Karnėnas

Lietuvos laisvinimo pastangos ir darbai, atrodo, vyksta mūsų politinių veiksmų būdėjimo, stebėjimo ir reagavimo rutinoj. Ar to ir užtenka? Defenzyvinė kova gal būtų derintina prie dabartinės tarptautinės politikos padėties, prie Washingtono -- Maskvos koegzistencijos. Bet tikrasis Lietuvos laisvinimo kovos būdas -- ofensyva: puolimas, nelaukiant kol priežas puls. Ne apie armijų karą čia kalbame, bet vis dėl to mes esame kare prieš Lietuvos okupantus. Tad ir mūsų ofensyva yra prasminga. Ir ji turi būti suderinta visame fronte, visais ginklais. Visos lietuvių išeivijos jėgos, neišskiriančios religinės sritys, turi paklusti vienai vadovybei.

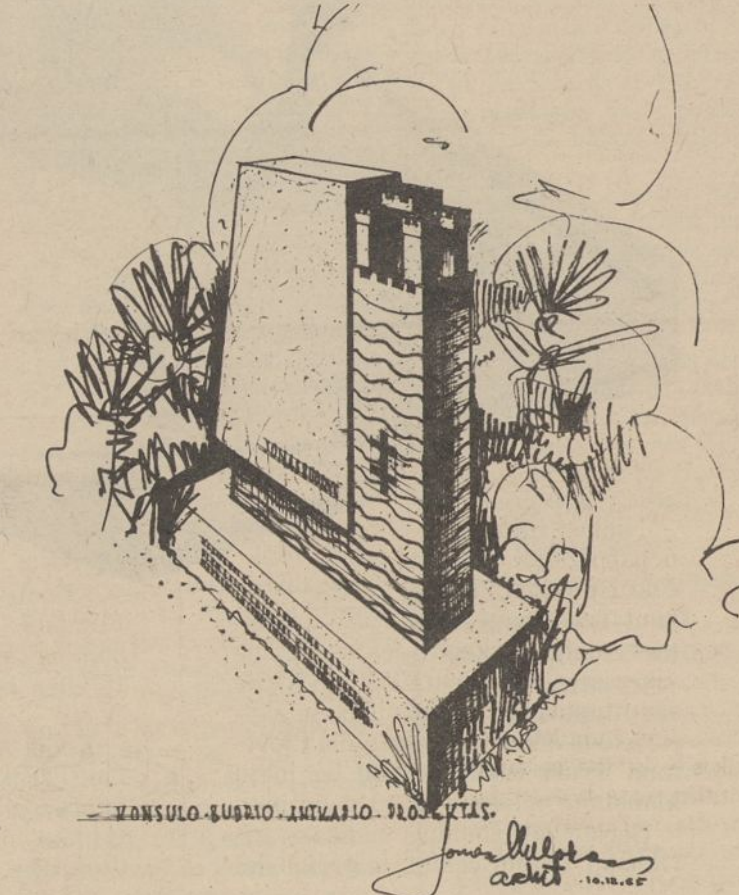
Girdime, kad Vilniuje sudarytas komitetas pagyventi sovietiską tarptautinę propagandą įtikinti pasaulį, kad Lietuva yra "nedaloma" Sovietų Sąjungos erdvė. Ar mes pasirošę sustiprintai propagandai už pilietinės uždangos atremti?

Ne gana to, girdime apie naują sovietų planą etnografinių lietuvių žemių sąskaiton atlyginti Lenkijai, kad ji sutiktų su pasi-

traukimu iš dalies buv. Vokiečių žemių, siekiant lenkų - vokiečių susitaikinimo. Ką mes manome daryti? Tik pašūkavimu mūsų spaudoj pasitenkimsime?

Jau yra aišku, kad Lietuva gaudina kraują Maskvai, kad lietuvių išeivija Kremlui nervus ardo, kad okupantai Lietuvoje nesijaučia tikrai -- blaškosi, bando mus dezorganizuoti, stengiasi mus nutildyti. Laikas dar daugiau save vertinti ir stipriau savo jėgas sukaupti. Mums belieka dar stipriau spausti ir gyvai reaguoti į kiekvieną sovietų ėjimą tiek prieš lietuvių išeiviją, tiek prieš pavergtą tautą.

Nelaukime kol sovietai įvykdys naują etnografinių lietuvių žemių apkarpyimą. Pirmiau tegul sovietai atstato 1920 m. Maskvoje pasirašytą Lietuvos ir Sovietų Sąjungos taikos sutartį ir priskiria Lietuvai visas lietuviškas sritis iki abipusiškai sutartos Lietuvos sienos linija rytuose nuo Drujos ties Dauguva -- Pastovis -- Maladečina -- Valažinas, pietuose -- Mikalajavas -- Mastai -- Indra -- Dambra -- Raigardas, vakaruose -- Bakalariavas -- Dubininkai -- Vy-

Architektas J. Mulokas sukūrė a.a. Lietuvos gen. konsulo Jono Budrio antkapio projektą, kuris bus pastatytas Chicago Tautinėse kapinėse su užrašu: Jonas Budrys Klaipėdos Krašto sukilimo vadas, Pirmasis Klaipėdos gubernatorius, Nepriklausomos Lietuvos generalinis konsulas New Yorke.

NUOMONĖS IR PAŽIŪROS

Vieno minėjimo proga

Vytautas Meškauskas

Vasario 26 d. Santara-Šviesa rengia šaunų Algimanto Mackaus paminėjimą chicagiškame Jaunimo Centre. Paminėjimas, man atrodo, turėtų labai patikti pačiam velionui. Apie jį patį ten bus mažai kalbama, jo garbei tačiau bus bandyta išskirti naujų kūrinių kibirkščių. Mūsų 'modernūs' kompozitoriai Gaidelis, Lapinskas, Švedas bus atstovaujami naujais kūrinių, Blekaitis parodys naują Ostrausko dramą, išeis nauja L. Sutemos poezijos knyga.

Žinia apie tokį paminėjimą sukelia kai kurių ironiškų minčių. Tikrą tiesą sakė tas XVII ar XVIII amžiaus prancūzas, kuris patekęs Lietuvon konstatavo, kad mūsų protėvių svarbiausias užsiėmimas yra mirusiųjų garbinimo kultas. Kai Algimantas buvo gyvas -- jam trūko talkos. Aš čia galvoju apie tą laiką, kai jis buvo įsėdęs į dar iš įsibėgėjimo riedančius Margučio ratus. Su protu ir taktu mūsų liberaliai nusiteikusi šviesuomenė turėjo progos išeiti į platesnes mases ir galbūt suvaidinti didesnę vaidmenį negu iki šiol. Tačiau ta poeta nebuvo išnaudota dėl labai suprantamų priežasčių. Žmonės jau čia išėję mokslus dirba savo srityje, tas darbas normaliai užima jų visą laiką. Lietuviškiems reikalingas lieta tik gal koks vienas ar kitas savaitgalis. Žinoma, yra išimčių, tačiau jų nedaug. Kiek ir jos visą laiką mažėja. Visa lietuviška veikla remiasi daugiausia tais, kurie įmonėm ir įstaigoms pardavė ne savo protus, bet tik tam tikrus kūno judėjimus. Šiuo atveju dar lieta šiek tiek dvasinės energijos, kuria galima sunaudoti ir visuomenei ar kultūrinei veiklai.

Algimantas buvo reta išimtis. Normaliai jo amžiaus vaikinai -- jis gimė 1932 metais -- neturi jokių sunkumų įsiliėti į amerikonišką gyvenimą ir net jo kultūrinės apraiškas. Jis tačiau buvo poetas

ir liko... mūsų tarpe. Pasitaikė proga šiaip taip verstis iš Margučio pranešėjo, o vėliau ir to paties vardo mėnraščio redaktoriaus pareigų -- jis ja ir pasitenkino.

Tiesa, jis nebuvo išeivijos laikraščio ar radijo valandėlės idealus redaktorius. Daugiau ar mažiau pažindamas beveik visus išeivijos laikraščių redaktorius bei leidėjus, manau, kad tos profesijos idealas turi būti neišsėmiamos energijos žmogus, besilankęs visose krikščynose ir laidotuose, visur galįs pasakyti kelis pritaikintus žodžius ir kiekvieną proga mokąs išnaudoti savo laikraščio naudai. Kiekvieną šeimą išvykį -- vestuves ar gimimą -- jis pristato savo skaitytojams kaip visos tautos laimėjimą.

Žinia, toks laikraštis ne visados yra įdomus, tačiau tai mažesnė bėda. Skaitytojai į priemonę ruošia ne tam, kad skaitytų, bet tam kad 'palaikytų'. Galų gale kiekvieno lietuviško laikraščio išsilikymas šiame krašte jau yra tautinis laimėjimas.

1948-51 m.m. nauja ateivijos banga iš dalies atpalaidavo redaktorius nuo tokios 'visuomeninės veiklos', tačiau ateitis atrodo gana tamsi ir ilgainiui laikraščio egzistencija ar mirtis priklausys daugiau nuo tokių 'idealių' redaktoriaus bei leidėjo sugebėjimų negu kitų jų privatumų.

Algimantas buvo atpalaiduotas nuo tokios visuomeninės veiklos, jis galėjo pasišvęsti tik redagavimui bei medžiagos suteikimui, bet rezultatai nebuvo ypatingi. Galvojant apie naujo žurnalo leidimą tai reiktų atsiminti. Žinoma, Margutis buvo ne jo, bet L. Vanagaitienės, ji buvo šeimninkė, tačiau ne energinga ir man atrodo, kad ji būtų patenkinta savo redaktorium, jei jis turėtų pasisekimo. Čia reikia atsiminti, kad

Algimantas nebuvo žurnalistas ir iš pradžių į redagavimą žiūrėjo be jokio entuziazmo. Tačiau ilgainiui tą darbą pamėgo ir kai prasidėjo kalbos apie mėnraščio pardavimą kam nors kitam, Algimantas sakėsi, kad bent dail. A. Kurausko sukomponuoto viršelio niekam neperleisias -- tai esanti jo asmeniška nuosavybė.

Algimantui labai rūpėjo vadinamas 'bendradarbiavimo' klausimas. Taip suprantama. Kaip poetas, menininkas, jis buvo reikalingas auditorijos ir ryšio su ja. Tuo tarpu išeivija paprastai yra konservatyvi ir natūraliai stengiasi išlaikyti atsivežtas vertybes, į kiekvieną naują žiūrėdama su įtarimu. Už tat sunkioje rasti platesnę rinką naujom idėjom ir naujom formom. Iš kitos pusės ir tėvynėje likusių veikia visose srityse, net ir meninėje, yra suvaržyta. Dėl to visas klausimas darosi nepaprastai kompliktuotas, ką paskutiniųjų dienų ginčai geriausiai įrodo.

Ir čia susiduriame su paradoksu. Gaunasi įspūdis, kad mūsų liberalinis jaunimas nori kovoti su išeivijoje dominuojančiu konservatyvizmu, visai rezignuodamas prieš didesnę priešpaudą tėvynėje. Žmonės, kurie Lietuvoje buvo įsitikinę, kad liberalizmas veda tiesiai į komunizmą, gavo naują įrodymą. Žinoma, tai neteisinga. Šiandien praktiškai visose beišimties mūsų politinėse ir ideologinėse srityse rasime glaudesnio 'bendradarbiavimo' šalininkų ir labai kietų priešininkų. Asmenys, kurie privačiai bandė tą 'bendradarbiavimą' puoselėti yra kilę iš taip vadinamos katalikiškos stovyklos ir katalikiškų laikraščių bendradarbių eilės.

Kartu reikia pastebėti, kad mestas šūkis, kad, girdi, jaunimui reikalingas ryšis su kraštu

Australijos lietuvių skautų stovykloje.

SKAUTAI AUSTRALIJOJE

Su pirmuoju DP transportu į Vakarų Australijos uostą Fremantle 1947.11.28 d. krantan išlipo pirmieji lietuviai skautai (43 skautai, 6 skautės) vadovaujami s. B. Dainučio. Nuo čia ir reikia laikyti lietuvių skautų pradžią Australijoje.

Vietos darbo įstaiga išskirtė pirmuoju transportu atvykusius po platųjį Australijos kontinentą darbams. Skautiškas, aktyvus veikimas neturėjo sąlygų, nes ir vėliau atvykusius emigrantus palietė toks pat likimas. Buvo palaikomas tik korespondencinis ryšis. Tik apie 1950 metus, atlikus 2-į metų darbo prievolę ir didesniame skaičiu lietuvių suvažiavus į Australijos miestus, skautai sustiprėjo ir tvirtai laikosi iki šių dienų.

Kiekviename Australijos didmiestyje veikia lietuvių skautų

tuntai ar vietininkijos, ir jų bendras skaičius viršija 300. Į Rajono stovyklą (kurios ruošiamos kas antri metai) suvažiuoja per 200 skautų-čių. Australijos rajonui dabar vadovauja v.s. V. Neverauskas, gyvenantis Adelaidėje, kiti Rajono V-jos nariai gyvena Sydneyje.

Iki praėjusių metų pabaigos Sydneyje buvo leidžiamas Rajono skautų mėnesinis laikraštis "Pėdsakis", redaguojamas s. Br. Žalio ir kolektyvo. Jis buvo spausdinamas rotatoriumi pačių skautų. Nuo 1966 m. ALB Krašto Valdybai pritarant, "Pėdsakis" kartą mėnesyje išeis spausdintas spaustuvių, Australijos lietuvių savitrašio "Mūsų Pastogės" viduriniojo lapu, perlenkiamas ir tinkamas komplektavimui.

Į ateitį skautai žiūri su pasi-

tikėjimu, nes jų eilės kiekvienais metais vis papildomos naujų prieauglių, daugiausiai anksčiau skautusių tėvų vaikais. Skautus nuširdžiai remia plačioji visuomenė ir lietuviškos organizacijos. Daug dėmesio skautams skiria ALB Krašto Valdyba ir ypatingai šios kadencijos pirmininkas p. S. Narušis.

Reikia pasidžiaugti, kad Australijoje visos skautų šakos broliškai sugyvena ir yra vienos L.S.S. vadijos žinioje.

J.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DIRVOS NOVELĖS KONKURSA

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, pralaidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1966 metų kovo 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąją pavardę, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėsti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1966 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetu rašyti dramą, poemą ar romaną.

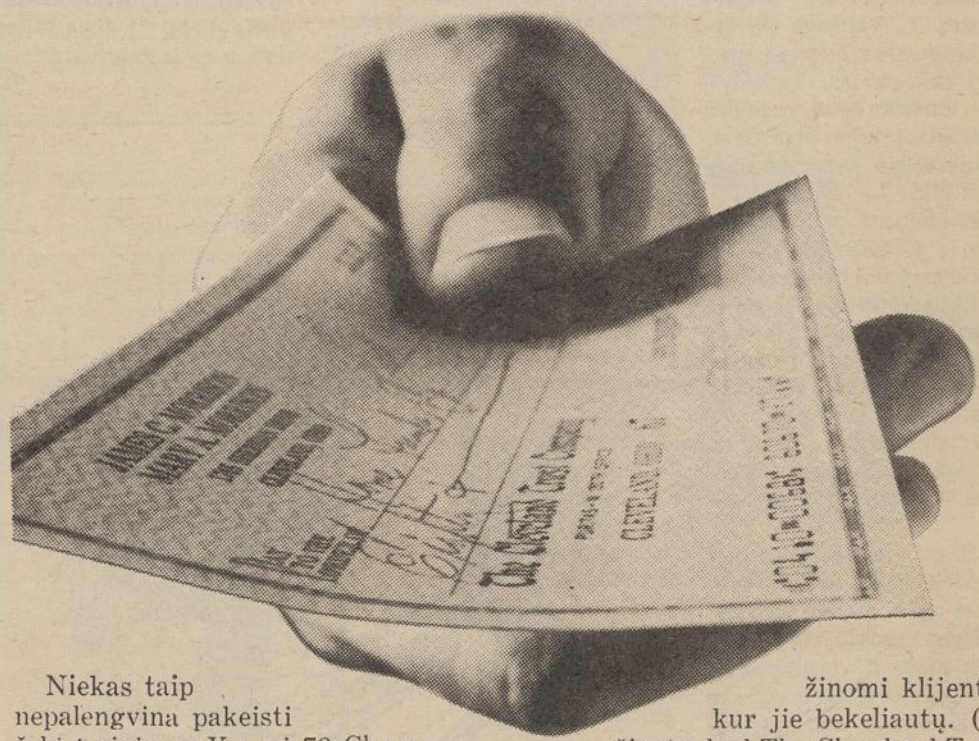
NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gražinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus. Tokiu atveju kitiems metais premijuojamos dvi novelės, premijų suma 500 dol.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

Čekiai gaminami
vienam reikalui.
Kad būtų inkasuoti.

Klausk mus
apie daugiausiai
inkasuojamus čekius mieste.

Niekas taip nepalengvina pakeisti čekį į pinigų. Yra gi 78 Cleveland Trust bankai įvairiose apylinkėse, laukia iškeisti čekius. Vieną vis rasite arti jūsų. Tik įrodykite savo tapatybę, ir kiekviename skyriuje bus iškeistas asmeninis Cleveland Trust čekis iki \$50 be jokių klausimų, telefonų ar atidėliojimų. Geriausiai žinomas bankas, geriausiai žinomi čekiai, ir geriausiai

žinomi klientai, kur jie bekeliuotų. (Ar žinote, kad The Cleveland Trust Company yra ne tik didžiausias bankas valstijoje, bet kartu ir 18-as iš eilės iš 14.000 bankų Amerikoje?).

Kodėl neatidaryti patogia Cleveland Trust einamą sąskaitą su sekančios algos čekiu? Smagu jausti tokį didelį banką, kaip Trust Company, užnugary.

Cleveland Trust

DIDŽIAUSIAS OHIO BANKAS

Federalinės Depozitų Draudimo Bendrovės narys

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuotą lietuvių imonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 ir 2501 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629.

Telef. WA 5-2737

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.

Telef. 225-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą. Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

Dvaras į kurį nebegrižom... (3)

Pluoštas išgyvenimų pas Borisą Melngailį

Mudviejų kelionės paskutinė stotis jau buvo ne dvare, bet stambiame lietuvių sodiečio ūkyje (dabar, tikriausia, buože vadinamo), visai netoli nuo Rozalimo, iš kurio viena duktė buvo atitekėjusi į Lašmen-Pamūšio kaimynystę. Nuostabu, čia subiro ne tik mano krakmolai, bet ir dvaro ponaičio Boriso Melngailio. Svečiavomės tame lietuviškame palivarke gal kokias tris dienas, Rozalimiečių vaishingumas ir pasitikėjimas dviem klajūnais liks neužmirštas per visą gyvenimą. Aišku, "tėvelio dvarely" dar tebegyveno ir dvi dukterys, lyg mudviem skirtos, Viena tuo metu dar buvo gimnazistė, sugrįžusi tėviškėn rudens atostogų. Va, tos veido skaisnumą, būdo jausmą ir žvilgsnio grožį, kai tik susitelkiu, dar ir dabar teberegū...

Boriso Melngailio gyvenime reikšmingus pėdsakus paliko dvi moterys. Šiaip jis tame baroko pašaulio būdavo gana santūrus, jokių požiūrių nesistengdavo savęs parodyti, buvo gerai išauklėtas, gražuolių draugijoj visuomet laikydavosi, kaip tikras džentelmenas. Jo išorinis vėsumas gal ir buvo ta priežastis, kad moterų tarpe jis nebuvo laikomas medum, prie kurio dažna bitelė lūpa. Tačiau ir tokie anksčiau ar vėliau savo dalį atranda.

Pirmoji Boriso Melngailio žmona buvo Rožė Morkelytė, kun, prof. Morkaus Morkelio sesuo. Tai buvo aukšta, liekana ir pusėtinai daili, anot K. Binkio, "deginanti blondinė". Reikd ji buvo moteris, apdovanoja drąsa, disciplinuotum manierom ir kandžiu žodžiu. Kas nepajėgdavo atsikirsti -- tam neįjauk būdavo Rožės akivaizdoj kaisti. Kai ji už Boriso tekėjo -- jau nebuvo pirmos jaunystės mergina, Melngailis su ja susilaukė dukters, kurios mergautinė dalia man yra

STASYS SANTVARAS

tobulai nežinoma. Ir tie metai, kada Rožė pasidarė Lašmen-Pamūšio šeimininkė, iškrinta iš mano prisiminimų, nes tuo laiku aš buvau Italijoje, taigi seno ir mielo bičiulio Boriso ir norėdamas negalėjau aplankyti.

Kai 1932 m. grįžau į Kauną, man regis, kad Melngailiai Lašmen-Pamūšy jau nebegyveno, o gal tai buvo jų paskutinės tiesos to senoj "bajorų gūžtoj". Draugai ir pažįstami tada man pakartotinai pasakojo, kad prie dvaro praradimo gerokai prisidėjo ir Rožė, nepaisydama užgrindančių sunkumų ir be atodairios pasiduodama gyvenimo džiaugsmui. Tas kalbas gerokai sustiprino kiek vėliau pasirodęs V. Mykolaičio Putino romanas Krizė. Nors veikale nebuvo tikrų pavardžių ir vietovės vardo, bet visi žinojom apie ką ten rašoma. Gaila, su Melngailiu man tuo metu neteko susitikti, tad netarpiškos tiesos aš nesusizinojau. Tik baisiai gaila buvo, kad taip atsitiko, kad mes, seni draugai, tą sunkią valandą negalėjom Borisui padėti. Netrukus mirė ir Rožė Melngailienė, berods, ir 40 metų amžiaus neperžengusi. Kaip seniai yra pastebėta, nelaimė viena nevaikščioja...

Kita Boriso Melngailio moteris -- Kristina Boguslauskaitė, bajoraitė nuo Raseinių. Suprantama, ji neišvengiamai turėjo pereiti nelengvo apsisprendimo ir sunkių lūžių kelią. Pasimokius Lietuvoj, berods, Raseiniuose, kurį laiką ji buvo išvykusi Lenkijon, gyveno Varšuvoj. Bet, anot Ad. Mickevičiaus, vėl grįžo į Lietuvą, tėvynę savo. Trumpa pažintis su ja man sudarė įspūdį, kad ji yra Rožės priešingybė. Daili, grakšti, šviesi ir kultūringa, visai laisvai kalbanti lie-

tuvių kalba, didžiai moteriška ir trapi kaip mimoza. Neklausiau jos metų, bet man rodos, kad ji už veilonį Borisą yra gerokai jaunesnė. Melngailis ją "atrado" Šiauliuose ir netrukus vedė. Turėjo juodu gerai sutarti, jeigu vedybinė sąjunga truko porą dešimtmečių, atlaikė egzilio bandymus ir visus pokario sunkumus. Dr. Domas Jasaitis savo laiške, rašytame 1965 m. lapkričio 20 d., man pacitavo tokią jos telegramą: "Mein gutte Herr Professor Melngailis heute frueh verstorben -- Kristine". Taigi Kristina užspaudė akis to žmogaus, kurį ir mes ne vienas gerbėm ir mylėjom...

Lašmen-Pamūšio biblioteka, esančia Boriso valdžioj, aš gėdžiai naudojausi, kai tik tan kėman nukildavau. Tą patį darydavau ir kiti Boriso draugai. Ji buvo ne iš pačių didžiųjų, bet joje buvo sutelkta nemažai grožinės literatūros veikalų vokiečių, lenkų, rusų, prancūzų, latvių ir lietuvių kalbomis. Ir nederėtų šiandien kraipyti galvom (jei kas to panūstų), kad mes knygy skaityti keliaudavom į gilią provinciją. Carinės Rusijos knygynis palikimas Kaune buvo gėdingai skurdus. Balošerio biblioteka gal ir buvo šis tas, bet ja naudojosi nemenkas kiekis Kauno gyventojų, sunkoka būdavo apsiuriosio ir taukuoto veikalo sulaukti. Savo asmeninės bibliotekas mes tada tik pradėjom rinkti (ir tas pastangas, kuriosna per porą dešimtmečių buvo įdėta nemažai pietizmo, naujųjų laikų "svieto lygintojai" bei "išlaisvintojai" taip pat sunaikino). Taigi kur nors aptikti geresnę biblioteką anuo metu jaunam žmogui buvo nemenkos radosos.

Melngailio biblioteka kurį laiką man buvo tikras universitetas. Ten aš tvirtokai susipažinau su Calderono'o, Shakespeare'o, Rostand'o, Lope de Vegas, Moliere'o Ibseno ir Hauptmann'o teatrais, aptikau net D'Annunzio Mirusį miestą (La citta morta), kurį rusų kalbon išvertė Jurgis Baltrušaitis. Didžiausia įspūdį anuomet man darė Dostojevskis, tad Lašmen-Pamūšy perskaičiau beveik visus jo žymiuosius veikalus (net ir nuobodųjį Podrostoką). Po toėjo Tolstojaus, Turgenevo, Gogolio, Čechovo ir Gorkio veikalai -- skaitymas per dienas ir naktis. Šiandien to nepakeltum, bet anuo metu tai buvo savo pobūdžio nirvana, tas įsigyvenimas į didelių meistrų darbus.

Kai susitikau sulenkais -- veikia kilo ginčas su H. Sienkevičium. Atsimenu, Ugnim ir kardu skaitymo nepajėgiau baigti, nes mane pribloškė rašytojo melas. H. Sienkevičius sukurė puikų lietuvių Kmito paveikslą, jis buvo pats ištikimiausias Jonušo Radvilos idėjų sekėjas, nuolatinis jo palydovas kelionėse, žygiuose, seimuose. Ir tu man taip padarė: kai Radvila buvo nužudytas, Kmitas per trumpą laiką atsiskak nuo savo pono siekimų ir stojo už Rzeczpospolitą! Many ligi šiol išliko gyvas įspūdis: rašto žmogus jokių atvejų neturi teisės meluoti... Mečiau knygą vidurin aslos, kitą rytą pakėliau tik dėl to, kad reikėjo padėti ją į bibliotekos lentyną...

Lašmen-Pamūšio biblioteka būdavo ir mūsų darbo kambarys. Ne vienas lietuvis rašytojas tame kambary yra tai šį, tai tą parašęs. Aš ten parašiau savo Minių mylimosios III-ją dalį. Veikalo rankraštis yra dingęs,

bet man ir dabar vaidenasi, jog tai buvo pati brandžiausia trilogijos dalis. Gal ji buvo parašyta Bernardo Shaw dramaturgijos (tačiau, bet savaiminga savo tema, tos temos vystymu ir išbaigimu.

Pats nuostabiausias įvykis, liečias mane, išsirutuliojo irgi toj bibliotekoj. Vieną kartą, kai Lašmen-Pamūšy viešėjo šešiar septini dainiai, po gerų ir gausių pietų visi sugūžėjom Boriso bibliotekon. Langai buvo atviri, ore dvelkė rugpiūčio pabaigos neslogi šiluma. Susėdom ten, kur kam patiko. Aš, turėdamas ilgą kosą, užsikoriau ant palangės ir ten patogiai įsitaisiau. Tada Kazimieras Binkis, kuris visada būdavo kupinas nepaprastų sumanymų, tvirtai ir įsakmiai tarė: "Borisai, duok dainiū pieštukus ir popierio, bandysim eilėraščių rašymo turnyrą! Geriausio kūrinio autorius bus papuoštas laurų vainiku ir kitom gėrybėm apdovanotas! Laikas -- penkiolika minučių, tema -- laisvai pasirenkama!"...

Tai išgirdęs, aš vos nenugriuvau nuo lango. Tačiau nei vienas mūsų nepakėlė balso prieš tą Binkio potvarkį. Borisas Melngailis tuoj padalino popierį ir pieštukus, o Kazimieras patikslino: "Pasirenkta, pradėkimi!"

Gerai menu, sėdėjau ant palangės susijaudinęs ir apsvaigęs, beveik neapčiuopiama galva, kuriojokia mintis nesidavė pagaunama. Aišku, tas dar labiau kaitino nervus. Apžvelgiau draugus, visi jie buvo įsikniaubę į popierio lapus ir labai rimtai dirbo. Tada pro atviras duris žvilgtelėjau į valgomąjį, kur dar teberioģsojo pietų likučiai, pasižiūrėjau į rudenį įjantį sodą ir staiga kažką sugriebiau. Berods, Paul Valery yra pasakęs, kad dievai poetui duoda tik pirmąjį posmą, o kitus jau reikia pačiam padaryti. Tačiau, kai tą pirmąjį turi, tai jau yra už ko pasilaikyti! Ypačiai tokioj klaičioj situacijoje, kai laiko tau duota tik ketvirtis valandos: "Dievų duotą posmą" aš taip suregiau:

Vėjuoto rudenio baltoji duona
Ant stalo jau --
Išmėtyti jausmai ir mintys
Išblaškytos
Neveltui jau...

Dar trys posmai po šio savaimės išsiliejo, lyg būtų kas pašarmonio dangelių atidarys. Taip Lašmen-Pamūšy, berods, per 13 minučių, gimė mano Rudenio duona, ilgai nei eilėrašties ir visuotina nesupektas.

Kai turnyrui skirtas laikas baigėsi, Borisas Melngailis surinko lapus ir su K. Binkiu išėjo pasitarti. Pasirodė, pats turnyro sumanytojas norėjo tik pažaisti, pats įsiai tada sklandžiai suelila-vo tokią lyg ir blevyžgą: "Pas Borisą, pas Melngailį" ir "Pas Melngailį, pas Borisą"... Kiti draugai įvairiai pasireiškė: vienas tik posmą teparąšė, kitas porą posmų, o kuris dar iki galo sąlygas įveikė -- dabar neprisimenu.

Turnyro teisėjai -- Binkis ir Melngailis -- man tobulai to nelaukiant, paskelbė mane varžybų nugalėtoju!

Po to buvo "pagerbimo" apeigos ir visas tas pusdienis praėjo tik jauniem žmonėm pasiekiamoj nuotaikoj. Dainavom, skaitėm eiles, lyg būtų Velykų šventės. Netrukus K. Binkis Rudenio duoną atspausdino Kauno Naujienose, kurias jis tada redagavo. Deja, po to, kiek aš besistengčiau, jokių žolių vaini ku jau nebuvau dabinamas...

Boriso Melngailio biblioteka buvo mūsų pokalbių, "simpoziumų", literatūros skaitymo ir nagrinėjimo būstinė. Būdavo valandų, kada sėdėdavom įsikniaubę į

Borisas Melngailis 1961 m. savo bibliotekoje Vienoje su iš Amerikos atvykusia viešnia L. Jasaityte-Valiūniene.

knygas, tada sušnerėdavo tik vėčiami lapai, bet būdavo ir įspūdių bei nuomonių pasidalinimas, kurian įterpiamas sąmojis ar anekdotas sukeldavo nemažą juoko, visą dvaro rūmų sparną nuo žemės pakeldavo.

Dažniausia pašnekesiai būdavo ramūs, bet kartais įsiliepsnodavo ir karšti ginčai. Įsibrašinę, nuomones reikšdavom vienas per kitą! Tikrai, toj bibliotekoj praleista puikių literatūrinių pokalbių, išsity literatūros vakarų, o kai kada pasimaudyta ir linksmo pobūdžio pokalbiuose.

"Simpoziumai" būdavo ypačiai gyvi, turiningi ir smagūs tada, kai juose dalyvaudavo Kazys Binkis. 1923-27 m. laikotarpį jis jau buvo studijavęs Berlyno universitete, neblogai mokėjo vokiečių kalbą, iš Vakarų buvo parsivežęs visokių naujovių, kurias bandė ir Lietuvoj įdiegti. Vakari ir jų kultūra tada mums buvo nemena atrakcija, o poetas Kazys Binkis tikrai buvo sparnuoto žodžio vyras. Jei ką pasakodavo, tai būdavo ko pasiklausyti! Jis galėdavo būti rimtas, kupinas orumo, beveik nepasiekiamas savo aukštybėj, tačiau, kaip man atrodo, tai buvo tik maniera, tik dėl visako dėvima tragiko kaukė.

Paprastai K. Binkis būdavo ypačiai šiltas ir jausmas, tiesi ir neveidmaininga bičiulio širdis, bičiulystei galinti net kraujo auką sudėti. Pakalbėjęs ką nors rimtai ir iškilmingai, čia pat jis galėjo pažerti keletą sąmojingų satyrinių ar humoristinių posmų, būdamas tikras, kad mūsų tarpe varžovo neturi. Jei kuris nors bandydavo Binkio stilium prabilti -- nekas teišėdavo. Be to, jis buvo prisirinkęs eibę įvairių nuotykių, pasakojimų ir anekdotų. Galėdavo visą vakarą sėdėti jo draugystėj, klausyti jo "pasakų", o šaltiniai vistik dar nebūdavo išsemti.

Ir nuostabus žmogus buvo Kazys Binkis -- beveik niekad su savo kartos rašytojais jis nedraugavo, gal net jų vengė, visuomet buvo apsuptas jaunimo. Kai mes "nusenom" -- jo aplinkoj atsirado Jonas Aistis, Antanas Miškinis ir dar gal vienas kitas. Tačiau kai kurie iš mūsų melngailinio būrio iki jo kelio pabaigos turėjom pastovių privilegijų, būdavo kviečiami į namus, vaštinami, pabarami ir paglostomi. Tokių tarpe, berods, pirmasis buvo Antanas Rimydis.

Nesu absoliučiai tikras, bet man regis, kad Melngailio bibliotekoj mes nagrinėjom ir tuo metu garsų Marinetti Futūrizmo manifestą. Vien tas faktas rodo, joga tai buvo moderninės literatūros salionas. Vokiečių ir austrių poetus balsu skaitydavo Borisas Melngailis ir Kazys Binkis. Mūsų rate tada buvo madingi Grillparzer, H. Hofmannstahl, R.M. Rilke, Arno Holz, F. Werfel, Kafka, berods, šiek tiek ir Brecht. Prancūzų kalbos ne vienas buvom gerokai pasimokę, tačiau Baudlaira, Verlaina, Valėry ar kurį kitą skaitydavom verstus į kurią nors mums suprantamesnę kalbą. Tik Juozas Tysliava, grįžęs iš Paryžiaus, bandė į mūsų salioną įvesti prancūzų kalbą, kai ką paskaitydamos iš savo Coupe de Vents, betgi tas didžiai talentingas vyras vieno gabumo regimai neturėjo -- neįveikdavo svetimų kalbų fonetikos.

Rusų ir lenkų autorius dažniausia skaitydavo Antanas Rimydis. Jis turėjo tik jam vienam būdin-

gą skaitymo manierą ir patosą, ištikro skaitydavo originaliai ir įdomiai, gerai valdė ir skaitomų autorių kalbas. Kokie lenkai mus tada patruakė -- dabar nebesu-gaudau. Iš rusų daugiausia buvo vartalojami simbolistai Al. Blok-as, Balmontas, mūsšišks Balt-rušaitis, Briusovas, kaip teoretikas Andrej Bielij, Be to, Anna Achmatova, Cvetajeva, Gumilio-vas, Mandelštamas. Pasismagu-riavimui vis palikdavom Eseni-ną ir Majakovskį. Ant. Rimydis, ypač pastaruosius du skaityda-mas, kartais taip įsilėkdavo, jog net graudintis pradėdavo. Kai ku-rie mūsų susigraudindavom drauge su skaitomos poezijos in-terpretatorium, o kai kurie iš to graudulio ir pasišaipydavom. Mat, žmonės ne ant vieno kur-palio tempti! Kas vieną jaudina ir graudina, tai kitam gali net vi-sai širdies nesiekti. Galgi ne be pagrindo ir žemaičiai sako: "Ne tas gražu, kas raudona, bet tas gražu, kas kam patinka"...

Poezijos skaitymų paprastai lydėdavo skaitytų kūrinių anali-zė. Ir tai būdavo nemenka mo-lykla jauniem rašto žmonėm. Kai kuriuo požiūriu gal net nepakei-čiama mokykla, nes tie nagrinė-jimai ir aptarinėjimai iš kated-rus buvo skelbiami, o jaukiam ir solidariam draugų būry suišeko-mi ir įsisamoninami.

Vakarais, kada romantinės žva-kių ir žibalinų lempų šviesos skaitymų būdavo mažoka, Boriso Melngailio bibliotekoj organi-zuodavom "muzikinius pasirody-mus", žinoma, juos atmiėdami kokio nors linksmo ar baugaus nuotykių pasakojimų. Mėgdavom dainuoti senas ir mažiau girdė-tas liet. liaudies dainas, kurių nemažai aš buvau išmokęs iš sa-vo dainininkės motinos. Tačiau kai kada "pagiedodavom" ir sve-timom kalbom.

Tokių vakaronių nuotaikos Ka-zys Binkis mėgdavo sentimenta-lius dalykus -- Vertinskio roman-sus ir vadinamas žigonų dainas (pats jis nebloginai paskambindavo fortepionu, mėgo gerą muziką, tad šios nuotaikos anaipolt nebuvo jo muzikinis skonis). Aš pats to žanro dainų niekad nemėgau, bet visada būdavau būrio "solistas", kai tik Kazimieras ir kiti drau-gai to pageidavo. Na, ir pasise-kimas visada būdavo užtikrin-tas!...

Dabar liūdna ir skaudu minėti, kad poetas Kazys Binkis man priminė tuos dainų vakarus netgi tada, kai jau ir jis pats žinojo, jog jo gyvenimo dienos baigia iš-sekti...

Visko nepapėsakosi, visų deta-lių neatkasi, o tačiau ne pasaka, kad Boriso Melngailio lašmen-pamūšinė bibliotekoj mes išgyve-nom ne vieną nuostabią ir, deja, nebepakartojamą valandą...

(Bus daugiau)

PLANINGAS TAUPYMAS moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

4½%

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Pradėdami, atsidėdami ir paskutinę dieną
nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Kvėstadienį nuo 9 val. ryto iki 8 v. val.
Šėstadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Trečdadienį uždaryta visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747

John J. Kazanavskas, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MGSŲ ĮSTAIGOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. French Cognac 5th — 4.39
2. Armagnac Imp. French Brandy.... 5th — 4.39
3. Skaiddrioji 80 proof 5th — 3.19
4. Zubrovka 100 proof 5th — 4.75

5. Import. Bordeaux Wine 5th — 0.98
6. Import. Riccadonna Vermouth Bott. — 1.29
7. Import. Napoleon Vermouth Bott. — 1.19

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

BALTIMORE, MD.
WANTED AT ONCE
EXPERIENCED:—
MACHINISTS
TOOL-MAKERS
Good working conditions.
Liberal company benefits.
Please write or call
MR. BELTZER—
FINKEL OUTDOOR
PRODUCTS
141 Lanza Ave.,
Garfield, N. J.
201 — 772-7700
(13-19)

DETROIT

DETROITO JŪRŲ SKAUTIJOS ŽINIOS

Detroito skautų stovykloje pernai susirinkę jūrų skautų tėvai, išsirinko naują jūr. skautų tėvų komitetą: O. Šadeikienė -- pirm. Ant. Pesys -- kasininkas ir E. Kasputienė -- narys.

Grudžio mėn. 12 d. įvyko tradicinė Detroito jūr. skautų "Karlėdinė Popietė" Dalyvavo apie 60 jūr. skautų, tėvų ir rėmėjų. Svečiuose buvo Baltijos tunto tuntininkas s. L. Heiningas ir Gabijos tunto tuntininkė v.s. J. Pečiūrienė. Taip pat keli sausumos skautai ir skautės. Visi vadovai kalbėjo apie bendrą darbą, rūpesčius ir tikslus. Pasikeista sveikinimais ir linkėjimais gyventi ir dirbti vieningai, nors ir skirtingai.

HELP WANTED MALE

JOURNEYMEN
TOOL-DIE MAKERS
Tools for the manufacturer of small tube products.
STEADY WORK & OVERTIME
H & H TUBE & MFG. CO.
263 FORMAN
DETROIT, MICH.
(16-22)

TOOL & DIE DESIGNERS
For tools & fixtures. For the manufacturer of small tube products.
Permanent position for qualified men.
Overtime.
H & H TUBE MFG. CO.
263 FORMAN
DETROIT, MICH.
(16-22)

JOURNEYMEN TOOLMAKERS
JIGS, FIXTURES & GAGES
FOR 2 SHIFTS
Steady employment for qualified men.
Good opportunity, benefits and future.
BRADFORD PRODUCTION, INC.
26290 W. 8 MILE
SOUTHFIELD, MICH.
(16-22)

WANTED
JOURNEYMEN
DIE LEADERS
DIE MAKER BENCH HANDS
NIGHT SHIFT
DIE MAKER BENCH HANDS
DAY SHIFT
63 hour week. Fringe benefits.

UNIVERSAL DIE & MFG. CO.
1421 E. 10 Mile
Madison Heights, Mich.
(15-21)

WANTED AT ONCE
FIRST CLASS
WELDERS (ARC)
Steady work for qualified men.
APPLY IN PERSON.
REMKE INC.
28100 GROESBECK HWY.
ROSEVILLE, MICH.
(19-25)

Are You 65 Or Over?
We have permanent job openings in the following manufacturing occupations:

EXPERIENCED TOOL
MAKERS
EXPERIENCED
HEL-ARC WELDERS
Overtime voluntary, but available.
Good working conditions.
Company presently employs 120 men.
Apply Anytime.
SMITH-MORRIS CORP.
WOODWARD HEIGHTS BLVD.
LI 1-3333
FERNDAL, MICHIGAN
(19-21)

TOOLMAKERS
FULL OR PART TIME. LONG
PROGRAM.
McDONALD MACHINE
TOOL CO.
7326 McDONALD
DETROIT, MICH.
313 -- TY 7-2200
(18-24)

WANTED AT ONCE
TOOL MAKER
LATHE HAND
RADINL DRILL OPERATOR
MACHINISTS
Job shop experience required. Days.
58 hours, benefits.
WYOMING TOOL & MACHINE
CO.
25905 GLENDALE
313 -- 537-0950
(18-24)

goje vadovybėje. Jūr. skautų tėvų k-to vardkalbėjo Antanas Pesys.

Jūrų skautų sueigos vyksta kas antrą sekmadienį 11:30 Lietuvių Namuose. Vadovas v.v. A. Šatraitis. Jam talkininkauja vyresni vadovai.

Numatoma sudaryti nauja jaun. jūr. skautų "bebrų" valtis, kuriai vadovaus j. ps. Alg. Pesys. Tėvai nori vaikų įrašyti į bebrus, (nuo 7 m. iki 14 m.) kreipiasi į Alg. Pesį telef. 931-1959 arba J. Baublių KE 7-1363.

Numatoma pirkti antras burlinīs laivas. Senąjį "Šarūną" (iš-tarnavusį jau 8 metus) atremontavus, bus perleista jūr. skautų ir bebrų apmokymui mažesniame ežere. Budžiai numato sau pirkti kitą būrinį laivą ir laikyti jį St. Clair ar Erie ežere lenktynėms ir tolimiems plaukimams.

"Šarūną" 1966 metais numatoma laikyti Kensingtono parko ežere. Puikiame parke, vos 40 mylių nuo Detroito, savitgalius, kartu su skautais, galės praleisti ir tėvai. 2 canoe, indėniškas valtis numatoma laikyti dar arčiau t. y. Upper Straits p. Atraškevičienės vasarvietėje, kur skautams praktikuojantis, tėvai galės išsėdėti gražiame sode tarp gėlių ir pigiai pavalgyti arba išgerti kavos.

Tradicinis Detroito jūr. skautų kaukių vakaras "Pajūrio vėjai" įvyko š.m. sausio 22 d. Lietuvių Namuose. V.V. A. Pleškaičio vadovybėje, buvo gražiai, skoningai dekoruota salė. Nors oras buvo labai blogas, tačiau publikos susirinko.

1965 m. lapkričio mėn. 26 d. Detroito, greitkelyje tragiškai žuvo sunkvežimio vairuotojas a.a. Vincas Jomantas. Seligenstadte Vokietijoje buvo veiklus L.K. Šarūno laivo jūrų skautas.

(JB)

PAS DETROITO ŠAULIUS

Vasario 6 d. šauliai išsirinko naują 1966 m. valdybą. V. Tamošius -- pirmininkas, Stasė Pranėnienė ir Bronius Burba -- vicepirmininkai, Petras Bliudžius -- išdėninkas ir Juozas Racevičius -- sekretorius. Kandidatai: Bronius Valiukėnas ir Aleksandras Gubilas, Revizijos komisijon: Albertas Mateika, Juozas Mačiulaitis ir Juozas Augaitis.

Pasveikintas garbės šaulys, visuomenininkas Feliksas Motu-

MALE HELP WANTED

EMPLOYEES-FACTORY WORKERS

Good starting pay experience not needed. Good working conditions. Steady work. Apply
MR. JANONIS -- 201 -- 933-7800
CRAFTTOOLS, INC.
1 INDUSTRIAL ROAD
WOODRIDGE, N. J.
(17-23)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelį metų patirtį siunčiant DOVANAS -- SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausūs aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- NEW YORK 3, N. Y. -- 39 -- 2nd Avenue -- AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011 -- 108 W. 14th St. CH 3-3005
- BROOKLYN 11, N. Y. -- 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. -- 600 Sutter Avenue -- DI 5-6808
- ATHOL, Mass. -- 61 Mt. Pleasant Street -- CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. -- 271 Shawmut Avenue -- LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. -- 327 W. Broadway AN 8-0068
- BUFALLO 6, N. Y. -- 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO, Ill. 60622 -- 2222 W. Chicago Ave. BR 8-6966
- CHICAGO, Ill. 60608 -- 3212 So. Halsted St. WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44113 -- 964 Literary Rd. TO 1-1068
- DETROIT, Mich. -- 7360 Michigan Avenue -- VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. -- 636-38 Bridge St., N. W. Tel. GL 8-2256
- HAMTRAMCK, Mich. -- 11333 Jos. Campau -- GL 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. -- 290 Franklin Avenue. Tel. 233-8030, 246-0215
- IRVINGTON 11, N. J. -- 762 Springfield Ave ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio -- 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. -- 960 So. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. -- 126 -- 4th Street -- PO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. -- 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. -- 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. -- 99 Main Street -- MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. -- 176 Market Street -- GR 2-6387
- PHILADELPHIA 22, Pa. -- 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. -- 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. -- 2076 Sutter St. FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. -- 905 Bank St. PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. -- 174 Millbury Street SW 8-2868

ŽAIBO TINKLININKĖS

zas švenčiant 75-ųjų metų sukaktį.

Laike vaišių, nuoširdžiai gvil-denta jaunimo problemos. Kalbėjo: Marija Černeckytė-Sims, Vlasdas Mingėla, Antanas Sukauskas, Jurgis Mitkus, Leopoldas Heinin-gas, garbės šaulys Feliksas Motu-zas, Jonas Šimkus ir Vladas Simutis.

Vaišes paruošė ponios Stasė Pranėnienė, Sofija Dryžienė ir Marytė Krisčiūnienė. Prie stalų patarnavo dešimtmetės: Virginija Pranėnaitė ir Jacinta Žiukaitė.

Detroito šaulių veikla 1965 m. tenka apibūdinti gerąja prasme. Turėta apyvartos virš trijų tūkstančių dolerių.

Susirinkimui ir vaišėms sklandžiai vadovavo Vladas Pauža, sek retoriavo Vladas Mingėla.

* FILISTERIŲ SKAUTŲ SĄJUNGOS -- Detroito skyriaus steigiamoji sueiga, įvyks vasario 19 d. 7 v.v. Detroito Lietuvių Namuose. Bus trumpai aptarta ateities veikla ir renkama valdyba. Po sueigos savo dalyvavimu paremsime Akademikų Skautų Sąjungos ruošiamą pobūvį, kurio pelnas skiriamas Jaunimo Kongresui.

AR TIKRAI REIKIA SKALDYTIS?

Dėrivos sausio 31 d. numeryje talpinote nepasirašytą straipsnelį "Reikalingos dvi bendruomenės". Jame užmetama dabartinė LB Detroito apyl. valdybai, kad ji "... yra susigyvenusi su užmiesčio lietuviais ir visai nutolusi nuo paties Detroito lietuvių gyvenimo ir jo kultūrinių reikalų.

Nevisai aišku ką reiškia "susigijvenimas" ir "nutolimas", nes šiuos žodžius rašęs pasitenkina vien bendru kaltinimu, nepagrįsdamas nei pavyzdžiais, nei faktais. Gal "susigijvenimas" turėtų čia reikšti priemiestiečių favorizavimą? Jei taip, tuomet kaltinimas visai be pagrindo. LB valdy-

M. Ivanausko kūrinys "Tėviškę apleidžiant", kuris drauge su kitais jo darbais bus išstatytas Clevelande įvyksiančioje parodoje, N. Parapijos salėje.

ba visus Detroito apylinkės lietuvių traktuoja vienodai ir savo darbu stengiasi tarnauti bendram visos kolonijos labui, o ne kurios nors realios ar įsivaizduotos grupės interesui. Bendruomenės mėnesio lapelių siuntinėjimas visiems apylinkės nariams, tų lapelių dalinimas prie visų trijų Detroito lietuvių bažnyčių, valdybos narių lankymasis BALFO, Liet. Balso radijo klubo, vyčių ir eilėje kitų susirinkimų, bendradarbiavimas su Organizacijų Centru, rūpinimasis abiem lietuvištinėm mokyklom -- visa tai vargu ar gali būti laikoma įrodymu, kad LB valdyba ką nors favorizuoja.

Teigimas, kad LB valdyba yra nutolusi nuo Detroito lietuvių gyvenimo ir kultūrinių reikalų, skamba kaip kaltinimas, kad valdyba kolonijos kultūriniais ir visuomeniniais reikalais visai nesirūpino. Negi? Atsiradus sunkumams sudaryti lietuvių delegaciją į Detroito pabaltiečių komitetą, apyl. valdyba paskyrė vieną savo narį tam komitetui vadovauti ir aktyviai dalyvavo birželio įvykių minėjimo surengime bei pravedime. LB valdyba aktyviai rėmė žygio į JT ir Lietuvių fondo mąjus komitetus, savo iniciatyva sudarė Jaunimo Kongreso vajeaus komitetą. Kultūrinės veiklos bare LB valdyba surengė St. Barzduko paskaitą visuomenei, M. Motekaičio piano rečitalį ir tris "Aukso žąsies" spektaklius, kuriuos atsilankė 660 žiūrovų. Be abejo, tai dar ne viskas, ką galima buvo atlikti Detroito kolonijos visuomeniniame-kultūriniame bare. Tačiau teigimas, kad LB valdyba tais dalykais nesirūpino, yra prasimanymas.

Straipsniuko autorius iš vis smarkiai perdeda geografinio žmonių pasiskirstymo reikšmę Detroito kultūriniam gyvenime. Jokia Detroito lietuvių organizacija nesiskirsto atsitiktine aig mile - Telegraph Rd. riba. Užmiestyje randasi tik vienas lietuviškas kultūrinis vienetas -- dr. V. Kudirkos mokykla. Bet ir ši mokyklą lanko daugelis pa-

THE PLAIN DEALER, Clevelando dienraštis įdėjo šį foto-montažą savo sekmadieninėje laidoje (vasario 13 d.), išskeldamas Jane Artale straipsniu Clevelando Žaibo Klubo tinklininkes lietuvaiteis ne tik kaip iškilias lošejas ir laimėtojas, bet kaip tos sporto šakos puoselėtojas ir ugdytojas.

Nuotraukose matome: Vilią Mockutę (2), Reginą Besperaitę (3) Aušrą Barzdukaitę (5), Dalią Jurgaitę (7) ir Ireną Besperaitę (11). Komandoje dar aktyviai reikišiasi Dalė Čiurlionytė, Valda Žiedonienė ir Marija Hoetzlein.

Žaibo tinklininkių komandai vadovauja inž. Rytas Babickas. Žaibo Klubo pirm. Algirdas Bielskus.

Šios iškilios "žaibietės" savo susidrausminusia komanda yra populiarios amerikony tarpe ne tik tinklinio sporto šakoje, bet prisideda prie lietuvių vardo iškelimo.

pratinas.

Teigti, kad Detroito "reikalingos dvi bendruomenės", gali tik asmuo, kuris šios kolonijos nepažįsta, arba iš vis nėra suvokęs bendruomeninio darbo prasmės (gal dėl to, ir rašo "dvi bendruomenės", o ne "dvi apylinkės"). Kolonija, bent šiuo metu, nėra pajėgi išlaikyti dvi apylinkes. Toks skaldymasis bendruomeniniam darbui būtų nepataisomai žalingas. Bėgimas nuo vieni kitų kai atsiranda laikini, neesminiai nuomonės skirtumai, bendram labai niekad nepasitarnaus. Detroito LB apylinkė gyvuos ne skaldantis, bet jungiant visas geros valios pastangas bendruomeniniam darbui.

L.B. Detroito
Apyl. Valdyba

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

GRAŽUS VISUOMENĖS DĖMESYS PREZIDENTO A. SMETONOS FILMUI

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus suruoštas tradicinis Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas, įvykęs šeštadienį, vasario 12 d., Čiurlionio Ansamblio namuose, susilaukė nepaprasto visuomenės dėmesio ir praėjo šiltoje, jaukioje atmosferoje. ALT Clevelando skyriaus ruošiamame minėjimo išvakarėse nebuvo siekiama sudaryti gretimo minėjimo įspūdžio. Tai vienos organizacijos tradicija, prie kurios jungtis mielai kviečiami ir svečiai. Kurie per daug "nesikuklino", teatėjo ir -- nesigailėjo.

Minėjamą trumpų žodžių atidavęs sk. pirm. J. Čiurkė pristatė prez. A. Smetonos filmo iniciatorių K. S. Karpių ir J. Dundurą. Trumpas, vos 20 min. trukęs filmas turi didelės dokumentinės reikšmės. Jame mūsų jaunimas mato gyvą, energingą savo valstybės prezidentą, jo tragišką mirtį ir iškilmingas laido tuves. Gerai pertiekti vaizdai padarė gilaus įspūdžio ir įvresnės kartos žitrovams. (Filmas bus pakartotas Liet. Studentų S-gos Clevelando skyriaus ruošiamame Nepriklausomybės šventės minėjime.)

K. S. Karpius paaiškino ir paraiškino kai kurių vaizdų eigą, prasmę, anų laikų veikėjų pavardes. Filmui dar reikalinga pastovi įkalbėta juosta, sklandžiu žodžiu palydinti filmo eigą. Laidotuvių epizodui užtenka priitaikytos muzikos garsų.

Filmui pasibaigus, jaukioje, šeimyniškoje atmosferoje svečiai dalinosi įspūdžiais, skyriaus valdybos vaišinami.

Vaišių metu svečiams buvo skirti laimėjimai. Prez. A. Smetonos bareljefą laimėjo E. Steponienė, o šampaną I. Verbyla. Ten pat buvo skirstomi laimėjimai Dirvos rėmėjams. Skirstymą pravedė Vilties d-jos rev. k-jos pirm. A. Garmus ir J. Šiaučius. Laiminguosius bilietus ištraukė D. Palubinskaitė. (Laimėjusiųjų sąrašas skelbiamas atskirai).

ALT Clevelando skyriaus valdyba reiškia padėką visiems atsilankiusiems ir prisidėjusiems prie minėjimo pasisekimo: J. Dundurui už filmo demonstravimą ir tokį kruopštų jo paruošimą, poniams Čiurprinskienei, Pročkienei, Staškūnienei, Suogienei, Bernotienei ir Čiurkėi už paramą ir talką vaišėms.

SLA 14 KUOPOS 1965 m. VEIKLA

Vasario 1 d. įvyko SLA 14 kuopos narių susirinkimas.

Pirmininkas V. Braziulis pranešė, kad sausio mėnesį mirė trys kuopos nariai: Bernardas Daugirdas, Vincetas Minkūnas ir Antanas Vaičiūnas. Jų įšviesus

Vasario 16 minėjimo Clevelando programos išpildytojos buvo apdovanotos gėlėmis. Prieky stovi: Ingrida Bublėnė, Genovaitė Karsokienė, Juzė Krištolaitytė-Daugėlienė ir Birutė Smetonienė. Toliau matyti šv. Kazimiero lit. mokyklos tautinių šokių grupės šokėjai.

prisiminimas pagerbtas atsistojus tylos minute.

Kuopos išd. sekretorė. Marija Misčikienė, patiekė kuopos 1965 metų piniginės apyvartos apyskaitą. Ir apyskaitos pirmieji daviniai praskambėjo liūdesio ženklu. Praėjusiais metais iš gyvenimo pasitraukė net šeši vyresnės kartos veiklūs nariai: Jonas Banelis, Juozas Bernotas, Antanas Jocius, Ona Karpinė, Antanas Šimkūnas, ir Juozas Židžiūnas. Pasiguosta, kad tuo pačiu laiku į kuopą įsirašė 12 naujų narių (7 suaugę ir 5 jaunamečiai). Sueigos dieną kuopoje buvo 248 nariai (173 suaugę ir 75 vaikai bei jaunamečiai).

Kuopos metinės išd. apyvartos toks vaizdas: įvairių apdraudimų mokesčių ir kuopos narių metinių įnašų: \$6,765.39. Persiuntus SLA Pildomajai Tarybai priklausomus apdraudimų mokesčius ir padengus kitus išmokėjimus išlaidų turėta \$6,683.47. Metinė išd. piniginė apyvarta baigta su \$21.92 pelno. Pelno likutis susidarė iš praėjusios vasaros suruošto Čiurlionio Ansamblio sodelyje sekmingo pobūdžio, kuopai davusio per \$50.00.

Su pasitenkinimu buvo sutiktas Vytauto Braziulio pareiškimas, kad į kuopą įsirašė 8 nauji nariai, įvairiomis apdraudimais bendrai \$14,000 sumai.

Baigiant negausią sueigą sukurta sekančių kuopos narių susirinkimą kviešti kovo 1 d. Lietuvių salės svetainėje ir jį skirti SLA Pildomosios Tarybos pareigūnų rinkimams. Tame susi-

rinkime bus renkami ir kuopos delegatai į būsimą SLA Jubiliejinį Seimą, įvykstantį š.m. liepos mėnesio viduryje. Po rinkimų ten pat įvyks Tautos šventės - Vasario šešioliktosios minėjimas su trumpa programa. O po minėjimo -- nemokamos vaišės kuopos nariams bei jų šeimoms. Nariai kviečiami tame susirinkime dalyvauti.

V.B.

* VYSK. VALANČIAUS LITUANISTINĖ MOKYKLA paminės Lietuvos Nepriklausomybės šventę šeštadienį, vasario 19 d. Jūratė Balašaitytė (XII kl.) skaitys referatą XIX šimtmečio rusų prispaužia Lietuvoje, Kastytis Giedraitis (VIII kl.) skaitys savo rašinį "Ką mums reiškia Vasario 16" V. Puškorius, A. Plodžinskas, A. Karsokas, R. Švarcas, K. Giedraitis ir G. Marcinkevičius atliks ištrauką iš Krėvės dramos Skirgaila.

Minėjimas pradedamas 11 val. Tėveliai ir mokyklos rėmėjai maloniai kviečiami atsilankyti.

* Clevelando L.S.S. Skyrius ruošia vasario 19 d., 7 val. vak. Čiurlionio ansamblio patalpose Vasario 16 minėjamą. Programą išpildys jaunimas. Maloniai kviečiami dalyvauti visi tautiečiai, ypatingai jaunimas.

Po minėjimo bus muzika ir dainos.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI CLEVELANDE

ALT Clevelando skyriaus suruoštas Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas Naujosios Parapijos salėje sutraukė arti 600 žmonių. Prieš tai abi josose lietuviškųjų parapijų bažnyčiose vyko specialios pamaldos.

Iškilnės buvo pradėtos įnešant vėliavas ir J. Krištolaitytės-Daugėlienės sugiedotais Lietuvos ir JAV himnais. Skyriaus pirma, inž. A. Pautienis, atidarydamas iškilmes, pakvietė visus pagerbti žuvusius susikaupimo momentu, Ohio Gubernatoriaus J. Rhodes ir Clevelando burmistro R. S. Locherio proklamaciją perskaitė G. Kudukienė.

Burmistras R. S. Locheris savo žodyje sveikino visą Clevelando lietuvių bendruomenę, kurioje gražiai atsispindi meilė ir pasišventimas savo kultūrai, savo kraštui. Lietuvių bendruomenė ypatingai pasižymi aktyvia jaunimo veikla ir tuo išsiskiria iš kitų tautybių bendruomenių. Burmistras šiltais žodžiais užtikrino, kad pasaulis neliks padalin-tas, kad ateis laisvės valanda komunistų pavergtiems kraštams. Nuoširdi, kondensuota, simpatyngai perduota burmistro kalba susilaukė labai šilto publikos atgarsio.

Ingrida Bublėnė patiekė kondensuotą Lietuvos istorijos vaizdą, kaip pagrindą subrendusiam, civilizuotam, kultūringam Lietuvos valstybingumui įrodyti. Tą žino pasaulis, tą žino Europos istorija, todėl Lietuvos valstybės egzistencija ir vieta laisvų Vakarų pasaulio valstybių tarpe yra užtikrinta. Komunistinė okupacija kaip Kremliaus kolonistinės po-

VIRŠUJE: Vasario 16 minėjimo dalyviai Clevelande N. Parapijos salėje.

V. Plodžinskio nuotrauka

litikos ir ekspansijos paseka, verčia lietuvių nepalūžti kovoje už Lietuvos laisvę, vieningai jungtis bendram darbui.

I. Bublėnė savo kruoščiai paruoštoje kalboje neieškojo išskirtinių frazių nei kontraversinių siūlymų. Ji nepabrėžė ir nekartoj momentų, kurie lietuvių skirsto, bet pabrėžė vienybės ir susiklausymo prasmę.

Boromeo Seminarijos prof. msgr. L. Schumacheris ilgiau užtrukusioje paskaitoje išskėlė amerikony tarpe augantį ir įsigalintį defetizmą, faktais ir gyvenimo pavyzdžiais parodydamas, kaip atkeliami vartai komunizmui, žmonėms paskendus ūkinėje gervėje ir užmerkus akis prieš komunizmo agresyvumą. Nerealios svajonės ir defetistinė politika vedanti į "wishfull thinking", nors ir į laikiną savaizgos jausmą, stengiantis palikti komunistus ramybėje, tikintis, kad ir jie paliks savo materialinę gervę susirūpinusį pasaulį ramybėje.

Krikščionybė pareigoja kovoti su blogiu, o ne susigyventi ir jį pripažinti kaip neišvengiamą gyvenimo palydovą. Kova su komunizmu nėra ekstremizmas, nes kovoje su blogiu nėra vidurio kelio. Kovoje už Lietuvos laisvę žuvę didvyriai, jei šiandien prabūtų, nereikalaudytų garbinimo, bet klausytų, kiek mes esame pasišventę ir pasiryžę tęsti jų pradėtą kovą, pasiaukoti skelbiamam idealui įgyvendinimui. Msgr. L. Schumacheris kvietė lietuvių neužsikrėsti įsigalintį defetizmą, o jungtis į kovą su bendru priešu komunizmu.

Po pertraukos skoningai įrengtoje scenoje vyko meninė programa, kurioje 9 lietuvių kompozitorių dainas patiekė solistė J. Krištolaitytė-Daugėlienė, akompanuojant G. Karsokienei. Pianistė Birutė Smetonienė skambino variacijas iš Schumano Carnivale Op. 9. Programos pabaigai šv. Kazimiero lit. mokyklos tautinių šokių grupė, vadov. J. Kavaliūnaitės ir M. Leknicko, pašoko tautinius šokius.

Po programos svečiai buvo vaišinami apatinėje salėje ALT Clevelando skyriaus uolių talikinkinių ir talkininkų.

M.K. ČIURLIONIO MINĖJIMAS -- AKADEMIJA CLEVELANDE

Čiurlionio Ansamblio 25 metų veiklai minėti Komitetas, sekmingai įvykdęs minėjimo akademiją ir koncertą, buvo užsimojęs suruošti ir didžiojo mūsų dailininko - kompozitoriaus, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio, gimimo 90 bei mirties 55 metų minėjimą. Komitetas, vykdydamas tą savo užsimojimą kovo 19-20 dienas skiria iškilmingam M.K. Čiurlionio minėjimui.

Iškilmingas minėjimas prade-

damas M.K. Čiurlionio kūrinių spalvotų reprodukcijų (išleisti Lietuvoje) ir leidinių paroda, kuri įvyks Čiurlionio Ansamblio namuose, Paroda atidaroma kovo 19 d. šeštadienį ir tęsis iki kovo 27 dienos.

Mikalojaus Konstantino Čiurlionio minėjimo akademija ir koncertas įvyks kovo 20 d. Bus įvadinė paskaita apie M.K. Čiurlionį kaip kompozitorių, dailininką ir meno kultūros darbuotoją Vilniuje. Po paskaitos seks koncertinė dalis, kurią sudarys tik M.K. Čiurlionio muzikos kūrinių, išpildys mūsų iškilieji muzikai ir Čiurlionio Ansamblis. (vb)

* Sąžiningiausių patarnavimą visais draudimo reikalais, gausite paskambinę patyrusiam draudimo atstovui V. Giedraičiui tel. 944-6835.

* TĖVYNĖS GARSŲ RADIOJO programoje šį penktadienį 8 val. vak. Vasario 16 proga kalbės PLJK Talkos komisijos vicepirmininkė Jūra Gailiūšytė. Ji savo žodyje išreikš lietuvių jaunimo žvilgsnį į istorinę Vasario 16 datą ir jaunimo pasiryžimą konkrečiai veikla ir darbu siekti Lietuvos laisvės.

Šioje programoje taip pat dalyvaus Raimundas Bankaitis, Audronė Banionytė ir kiti Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos moksleiviai.

* INŽ. MIKALOJAUS IVANAUSKO liepsnos tapybos paroda Clevelande bus atidaryta lietuvių visuomenei Naujosios Parapijos salėje š.m. kovo 12 ir 13 dienomis, o amerikiečių visuo-menei Clevelando dioclezijos St. John College nuo kovo 15 iki 28 dienos. Ši kolegija ruošia mokytojus ir gail. seseris ir ją lanko apie 900 studentų. Ši kolegija randasi Clevelando centre prie Katedros -- Cathedral Square.

Tiek lietuviams, tiek amerikiečiams parodų atidarymo metu šios liepsnos tapybos autorius M.K. Ivanauskas pademonstruos šio degintinio meno techniką, būdus, priemones ir kitas galimybes. Be to, ekrane pademonstruos liepsnos tapybos kataloguotų 160 darbų. Parodose numatoma išstatyti apie 80 kūrinių.

* Jau yra gauta V. Daugirdaitės-Sruogienės Lietuvos Istorija, šeštoji laida. Terros išleista. Kietais viršeliais. Kaina 6 dol. Galite įsigyti Dirvoje.

* Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos tėvų komitetas š. mėn. 20 d., sekmdienį nuo 12 val. iki 3 val. p. p. šv. Jurgio parapijos salėje ruošia pietus.

Visi kviečiami. Savo atsilankymu paremsite kilnų lietuvišką darbą.

* Apdraudus reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

IŠNUOMOJAMAS

6 kamb. butas atskirame name, Dvigubas garažas. Prie šv. Jurgio parapijos. Teirautis nuo 8 val. ryto iki 3 val. p.p.

Tel. HE 1-6412

PARDUODAMI NAMAI

Dviejų šeimų 5-5-4 arti E. 185 gt. Dideli kambariai. Viskas arti.

Vienos šeimos trijų miegamųjų, nebrangus, netoli Neff Rd.

12 šeimų apartamentas. beveik naujas. Geros pajamos.

Tarime keturius naujus namus.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti

EAST SHORE REALTY
Juozas Mikonis — Realtor
United Multiple Listing Service

780 E. 185 gt. IV 1-6900
arba vakarais KE 1-2190

Nauja SLA 14 kuopos Clevelande valdyba 1966 metams. Sėdi iš kairės: išd. Povilas Šukys, išd. sekretorė Marija Misčikienė, pirmininkas Vytautas Braziulis, išd. globėja Margarita Johns. Stovi: išd. globėjas Aleksandras Johansonas, protokolo sekretorė Marija Trainauskaitė, vicepirmininkas Stasys Lazdinis. Nuotraukoje trūksta išd. globėjos Onos Jokūbaitienės.

Pradedant Vasario 16 minėjimą, scenoje išsiriškavo organizacijų vėliavos. Amerikos ir Lietuvos himnus giedojo sol. Juzė Krištolaitytė-Daugėlienė.

J. Garlos nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVOS BENDRADARBIŲ
DĖMESIUI

Vasario 22 d., Washingtono gimnadienio proga, paštas nebus išnešiojamas, todėl sekančios savaitės Dirvai skiriamas korespondencijas, straipsnius ir kt. medžiagą prašome išsiųsti galimai anksčiau -- bent kad spėtime gauti pirmadienį, vasario 21 d. Paštas praneša pristatysias tik "special delivery" siuntas.

* PRIE ALT S-GOS E. ST. LOUIS skyrėms vėjus Dirvai paremti pranešimo, tilpusiame Dirvos 18 nr., tenka pridurti, kad jau anksčiau, vasaros metu vėjų pradėjus, pirmieji į jį atsiliepė to skyrėms nariai VI. Tervydis ir Ald. Švarcienė, padidinę savo įnašus Vilties d-jai 15 ir 10 dol. Tuo būdu skyrėms praves-to vėjus bendra suma siekia 306 dol.

* Vliko pareiškimas 48-tosios Lietuvos Nepriklausomybės Dienos proga, pasakytas paties Vliko pirmininko V. Sidzikausko gyvu žodžiu, yra įrašytas į juostelės ir išsiuntinėtą visiems lietuvių radio programų vedėjams, prašant jį perduoti tų programų klausytojams. (ELTA)

ATITAIŠYMAS

Dirvos Nr. 13 vasario 2 d. aukotojų sąrašą paskelbta aukojusi Dirvai 4 dol. V. Sutkienė iš Toledo turėjo būti: V. Šukienė iš Toledo.

• Darbininko vyr. redaktorius S. Sužiedėlis ilgesniam laikui išvyko sveikatos taisyti. Apie tai pranešdamas, Darbininkas (vasario 11 d.) skelbia, jog jo pareigas perėmęs Tėvas Kornelijus Bučmys, OFM.

• Draugas savo vasario 10 d. laidoje skelbia: "Aukotojų sąrašai, dėl vietos stokos, prisiunčiami įvairių organizacijų ar kitų veiklos vienetų laikraestyje dedami kaip apmokami skelbimai. Dėl atlyginimo susitarti su Draugo administracija".

Draugo administracija jau senokai buvo tinkamai susitvarkiusi su "korespondencijomis", kuriose skelbiami parengimai, baliai, koncertai ir pan. Tai savime — apmokami skelbimai ir niekas dėl to nesiskundžia. Skundžiasi tik kai Dirva panašiai pasielgia ir tokią "korespondenciją" idėjus, prisiunčia poras dolių sąskaitą. Tada rengėjai arba supyksta arba — išnyksta.

SKAITYKIT IR
PLATINKIT
DIRVĄ!

OMAHOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Vasario 16 d. minėjime pirmą kartą pasirodys naujai suorganizuota lietuviškos šeštadieninės mokyklos tautinių šokių grupė, kuriai vadovauja Danutė Sulskienė. Prieš eilę metų labai stipriai išgarsėjusi tautinių šokių grupė vedama Mečio Aukštuolio Omahoje paliko labai gerus atsiliepimus amerikiečių tarpe. M. Aukštuoliui išvykus Clevelandan dar ilgai šis šokėjų vienetas buvo paleškomas, tačiau nesant vadovo -- šokėjai išsibarstė.

Naujai suorganizuotieji jaunieji šokėjai, atrodo, galės pasekti ankstyvesniųjų pėdomis. Vos pradėję pirmąsias repeticijas, jau gavo du pakvietimus pasirodyti amerikietiška publika.

Lietuviškų dirbinių, knygų ir plokštelių skyrius V. Mackevičiaus krautuvėje tarnauja kaip lietuviško pulso rodiklis. Knygų parduodama mažai, dirbinių mažai, tuo tarpu lietuviškų plokštelių pareikalavimas procentaliai nepaprastai didelis. Didžiausio dėmesio Omahoje susilaukė "australietės" Birutės Tamošiūnienės "O ramunėlė pasakyk". Jos daugiausiai ir parduodama. Senojo lietuvių liaudies dainų meno ir savotiškų jo atspalvių nepažįstantiam vidutiniam muzikos mėgėjui naujai pasirodžiusi Aldonos Stempušienės plokštelė, kuri Omahą dar vos keliais egzemplioriais pasiekė -- liks savotiška mįslė. Tuo tarpu lietuviškas muzikos mokyklas ir konservatorijas baigusiems, kaip kad spauda rašo -- didelis perlas iš mūsų seno ir didelio dainų lobyno.

Lietuvių Fondo vėjus palengva rieda pirmyn. Sausio mėn. Fondo narius "išsimokėjimui" įstojo du asmenys. Vienas iš jų savo pavardės prašė neskelbti, tuo tarpu antrasis -- Jonas Kavaliauskas yra nutaręs greitai laiku tapti pilnu nariu, o kiek vėliau įsipareigoję iki tikslantinės. Esama ir pažadų...

Sausio 29 d. Omahos miesto atvirose stalo teniso varžybose keturgubu laimėtoju tapo iš trijų brolių stalo tenistų -- Rimas Kavaliauskas laimėdamas Vyrų B klasėje -- 1 vietą, vyrų BB klasėje -- 1 vietą, poriniam vyrų žaidime -- 1 vietą ir vyrų A klasėje -- 2 vietą. Kadangi vyrų A klasėje pirmą vietą laimėjo žaidėjas iš Kansas City, tai Rimą Kavaliauską visiškai teisėtai galima skaityti keturgubu Omahos miesto stalo teniso meistrui.

Omahos medžiotojų -- meškeriojų sporto klubas "Aras" vasario 5 d. surengė savo metinę tradicinę vakarienę, kuriai buvo pakviestas ir nemažas būrys svečių, jų tarpe ir lietuviškos šv. Antano parapijos klebonas Petras Žarkauskas.

Šį klubą reiktų laikyti pačiu

Sekmadienį,
vasario 20 d.
Jaunimo Centro
Didžiojoje salėje
4 val. po pietų

JAUNIMO
METAİ

LST KORP! NEO-LITHUANIA
RUOŠIA IŠKILMINGĄ
VASARIO 16 D. MINĖJIMĄ,
kalbės ROMAS KEZYS
Vienas iš žygio į Jungtines Tautas
organizatorių.

PO PASKAITOS BUS
TRUMPA MENINĖ
PROGRAMA.
KVIEČIAMA VISUOMENĖ, JAUNIMAS,
STUDENTIJA.

JAUNIMO
METAİ

Illinois Lietuvių Prekybos Rūmų Vasario 16 dienos minėjimo prezidiumas. Iš kairės: Rūmų direktorius Charles Macke, vicepirmininkas dr. Joseph B. Jerome, Lietuvos Gen. Konsulas dr. Petras Daužvardis, Lietuvių Prekybos Rūmų pirmininkas Adolfas Balionas, dainininkė Alviną Giedraitienė, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Juozas Bachunas, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas inž. Antanas Rudis, ALT Chicago's skyriaus pirmininkas kun. Adolfas Stašys ir J.A.V. Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Jonas Jasaitis.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI CHICAGOJE

Ketveriopai Lietuvoje apsi-reiškusių Marijos, -- Aušros vartų, Šiluvos, Pažaislio, Žemaičių Kalvarijos, -- būdinių Marquette Parko šventovės fasade, laukia ir maloniai sutinka lietuvių, ateinančių į kasdienines ir iškilmines lietuviškas pamaldas. Jos čia sujungia lietuvių nuo Vilnelės, Žemaičių krašto iki užnemunės. O šventovės išorinėje sienoje paveikslas -- Mindaugo vainikavimas Lietuvos Karaliumi primena valstybės pradžią jau XIII šimtmečiu ir patvirtina Vasario 16-sios akto teisėtumą ir būtinumą.

Marquette Parko lietuvių daugėsija bene didžiausia visoje Chicagoje, o L. B-nės apylinkė gausiausia. Šventadieniai jos šventovėje atnašaujami 8-rios šv. mišios, padalintos po 4-rias tarp lietuvių ir svetimačių. Lietuviškomui atstovauja gausiausiai lietuvių lankoma 10,30 min. suma. Šiaip suma Vasario 16-ją

jautriausiu šios rūšies klubu visoje Amerikoje. Klubas visur yra gausiai aukojęs lietuviškiems reikalams ir yra pasiryšęs tapti tikslantininku Lietuvių Fonde. Klubui vadovauja: K. Gėgžna, Pr. Kovas ir A. Lizdas.

Su medžiotojais (ypač omahiškiais) visad įdomu pabuvoti. Be stebint svečius ir šeiminius, kurie su įvairiais lietuviškais pakratymais šoko modernius šiuos dienos šokus, vienas iš medžiotojų (kuris mano manymu, pirmą šūvį į žuikį bus paleidęs dar caro laikais) šitaip išsireiškė: "Aš netokių šokių moku, ir tai nešoku!" V.Š.

kasmet būna lyg ir tautinė vėlykinė, sąžinės apyskaita. L.B-nės apylinkės valdyba pasirūpindavo atitinkamomis pamaldomis. K. Barzdukas, būdamas dvejus pastutinius metus apylinkės pirminku, su valdyba pasistūmėjo, žinoma, pritariant parapijos šeiminkui, kiek prieiki lietuviškumo atžvilgiu. Į šventovę įvesta ir nuolat laikoma mūsų tautinė vėliava, o pernai Vasario 16-ją pirmą kartą nors ir nedrąsiai, pradėtas giedoti ir pagiedotas tautos himnas.

Šmet Vasario 16-sios pamaldomis pasirūpino jau naujoji Apylinkės valdyba, išrinkta sausio mėn. 30 d. Nors ne visi apylinkės lietuviai lietuviškas pamaldas tautinių požirčių (nekalbant apie religiją) vertina patenkinamu pažymiu ir, lankydami svetimą kalbą, didina jose anos visuomenės svorį prieš lietuvių, -- bet šį kartą į Vasario 16-sios tiek prisirinko kaip niekad iki šiol tą dieną. Nemanytina, kad paskatinti vien tik gražaus oro, šventovėje lietuviškame junginyje žydėjo jaunimo ir šeimų su vaikais, atvažiuosiu net iš tolimesnių priemiesčių.

Organizacijas, ateinančias su vėliavomis -- Ateitininkų, Skautų, Apylinkės, sporto, sutiko ir palydėjo iki grotelių parapijos choras, vadovaujamas vargonininko Giedraičio, labai tinkama giesme "Dieve, laimink Lietuvą". Per pamokslą ir iškilmines lėtotas šv. mišias, į šventovės erčią atsikus, išstovėjo prie vėliavų palydu -- mergaitės apsirėngusios tautiniais drabužiais.

Manau, visus nukėlė į Lietuvos savų parapijų šventoves choro ir visų dalyvių giedamas įžanginis mišias "Pulkim ant kelių". Mišias atnašavo kun. Juozavičius, o turiningą, gilų, ilgoką pamokslą pasakė kan. V. Zakarauskas, rūpinęsis ir visų pamaldų turinio ir apimties sklandžiu atlikimu. Ne mada verkėti, bet gyva širdis kai kada nei mados nei išpusiausvyrinto tono neklusau. Ir šį kartą daug kas prie maldų už tėvynę ir už kankinius Aukščiausiam nusiuntė ir grynų ašarų virtines.

Per mišias giedojo "Sveika Marija" ir su choru "Su Tavim eina tautos gyventi" G. Giedraitienė. Pabaigai pasiprašius, Maironio žodžiais, Sasnausko melodija, palengvinti vergiją, po jos sutartinai pradėtas ir pagiedotas mūsų tautos didingas himnas, įkvėpęs stiprybės eiti tautos keliu. Mišijų atnašautojas irgi pagerbė, pasilikdamas prie aukuro iki jo pagiedojimo. Toks reikšmingas pavyzdys persirito šilta vienybės banga nuo aukuro iki išorinių durų.

Nors šventovės grūstė prisigirdusi, bet išeinant nebuvo nekultūringos kamšties, skubėjimo kuo greičiausiai, lyg iš kokių nemalonių varžtų, išsprukti. Vėliavos išleistos pirmos, visiems

stovint, padarius, kur reikia plautą.

Nežinau kaip kiti, bet aš, prisipažįstu, šioje šventovėje Vasario 16-sios pamaldose pirmą sykį išgyvenau tokią religinę, kultūrinę, tautinę pilnybę. Ačiū! Laukiame daugiau ir dažniau!

J.A.

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Vasario 19 d. bus išskiriamas iš kitų šeštadienių Kr. Doneičio mokykloje. Tą dieną visi mokiniai renkasi pasipuošę tautiniais drabužiais ir 11:15 val. ryto įvyks Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas Mc Kay mokyklos salėje. Tarp 10:40 ir 11:20 val. ryto mokinių tėvai kviečiami atvykti į savo vaikų klases, susipažinti su mokytojais, klases nuotaika, pasikalbėti rūpimais klausimais, o po to nueiti į mokyklos salę ir dalyvauti iškilmingame Vasario 16 minėjime.

* LB BRIGHTON PARKO apylinkės ruošiamas Vasario 16 d. minėjimas įvyks vasario 20 d. 3 val. Nekalto Prasidėjimo parapijos salėje 4420 So. Fairfield. Kalbės: PLB valdybos pirmininkas J. Bachunas.

Meninės programos dalį atliks Vyčių choras, liuanistinės klasės mokiniai bei šaulių šokių ansamblis.

* KORP! NEO-LITHUANIA Chicagoje ruošiamo Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimo proga (vasario 20 d.) bus specialiai pagerbti studentai, įsiveržę Lapkričio 13 manifestacijos metu į JTO Saugumo Tarybos posėdį ir atkreipę pasaulio spaudos atstovų dėmesį.

PASIRUOŠIMAS DAINŲ ŠVENTEİ

Trečioji Dainų šventė jau ne už kalnų. Ketvertas mėnesių prabėgs bėginti. Tačiau šiam neeiliniam įvykiui pasiruošti tenka jau dabar sukaupti visas jėgas, kad Dainų šventė būtų iškilni, meniniu lygiu aukšta ir praeitį kuo sklandžiausiai. Vykdomasis Komitetas su repertuaro komisija jau atliko pačius sunkiausius organizacinius darbus. Pasiruošę repertuarą, išsiuntinėję visiems veikiantiems lietuvių chorams gaidas ir dabar renka visas reikalingas informacijas apie chorų, jų dalyvavimą ir reikalingą medžiagą specialiam Dainų šventės leidiniui.

Kad Dainų šventės pasisekimas būtų užtikrintas ir iš visuomenės pusės, labai svarbu kuo plačiau apie tai informuoti ir pačią visuomenę. Čia nuoširdžiai pasitarnaus mūsų spauda ir lietu-

viškosios radijo valandėlės.

Kad informacijos būtų tikslios ir išsamios, tam ir buvo sudaryta Dainų šventės spaudos ir informacijos komisija, kuriai pirmininkauja Vladas Vijeikis.

Tos komisijos pirmasis informacinis posėdis įvyko Vlado Vijeikio bute vasario 8 d., kuriame dalyvavo visa eilė spaudos bendradarbių ir radijo valandėlių vedėjų.

Platesnį pranešimą apie pasiruošimą Dainų šventei padarė vykdomojo komiteto pirmininkas dr. S. Biežis. Iš pranešimo matyti, kad pasiruošimas šventei vyksta sklandžiai. Paskiros komisijos savo darbus atlieka gerai. Jau turima visos eilės chorų sutikimus dalyvauti šventėje. Deja, dar iki šiol ne visi chorai užsiregistravo. Todėl kreipiamas ypatingas dėmesys į pastaruosius primenant, kad choro dalyvavimas šventėje yra jo savivarbos ir ištvermingumo reikalas, o drauge ir bendras lietuviškas reikalas. Tikimasi, kad visi chorai dalyvaus šventėje ir tuo pačiu šventės savo didingumu bus savotiška mūsų tautinė demonstracija.

Šventėje diriguos penki mūsų iškilleji dirigantai.

Garbės dirigente turėsime Amerikos lietuvaite, savo gyvenimą pašventusią dainai, Alice Stephens.

Šauniai kantatai "Tėviškės Namai" (žodžiai B. Brazdionio) diriguos pats autorius kompozitorius Bronius Budriūnas.

Mišriam chorui pakaitomis diriguos muzikai: Petras Armonas, Jeronimas Kačinskis ir Alfonsas Mikulskis.

Šioje dainų šventėje pirmą kartą dalyvaus mūsų mažųjų choras, kurį sudarys tautiniai ansambliai ir liuanistinių mokyklų chorai. Dalyvių skaičius taip pat imponuojantis -- šauni tikslantinė. Vaikų chorui diriguos muz. Fautas Strolia.

Gražus bendradarbiavimas vyksta tarp Dainų šventės ir Jaunimo kongreso komitetų. Jaunimo kongresas kaip tik bus baigęs savo darbus ir numatoma, kad kongreso dalyviai organizuotai dalyvaus ir Dainų šventėje.

Taigi šiuose Jaunimo Metuose beveik tuo pačiu laiku turėsime du skirtingus, bet reikšmingus įvykius, gi draugė sudėjus šių abiejų įvykių baigmė virst vienija tautine mūsų demonstracija.

Vladas Vijeikis painformavo, kad informacinė komisija išleis kas mėnuo specialų informacinį Dainų šventės biuletinį, kuriame bus smulkios informacijos apie Vykdomojo Komiteto ir kitų komisijų atliktus ar numatytus atlikti darbus. Biuletenis bus siuntinėjamas spaudai ir lietuviškosios radijo valandėlėms. Tai būtų vertinga, tiksli ir smulki informacija.

Dar visą eilę naudingų informacijų patiekė inž. Jukūnas, A. Pužauskas ir kt.

Dainų šventės Komitetas jau yra priėmęs dail. A. Kurausko paruoštą šventei emblemą, kuri bus plačiai naudojama spaudoje ir Dainų šventės leidiniuose.

Po oficialių pranešimų spaudos bendradarbiai dar valandėlę dalinosi Dainų šventės, Jaunimo kongreso ir mūsų kultūrinio bei visuomeninio gyvenimo min-timis.

Artinantis Liepos trečiajai ir lietuviškoji visuomenė turi jausti didelę dalį atsakomybės, nes tik nuo mūsų visų jungtinių darbų priklausys šios šventės didingumas ir grožis. Tad dabar jau planuokime savo gyvenimą taip, kad Dainų šventės dieną visais keliais iš plačiosios Amerikos ir Kanados skubėtume į Chicago, į tautinės demonstracijos dieną.

Jurgis Janušaitis

NĖPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

Vienintelė lietuvių berniukų gimnazija Amerikoje, kuri kasmet išleidžia keliasdešimt abiturientų, tai tėvų pranciškonų išlaikoma šv. Antano gimnazija Kennebunkporte, Maine. Joje mokosi lietuviai berniukai suvažiavę netik iš įvairių JAV miestų, bet ir iš Kanados, auklėjami lietuviškoje dvasioje. Šiemet gimnazija švenčia 10 metų sukaktį ir iškilmės ruošiamos birželio 5 d. sykiu su mokslo metų pabaigtuvėm. Nuotraukoje gimnazijos mokiniai po pirmo semestro su mokytojais. Sėdi iš kairės: Robertas Lordas (dėstas anglų kalbą, Amerikos istoriją ir visuomenės mokslą), T. Antanas Kvederis (tikyba, gimnastika), T. Gediminas Jočys (fizika, biologija, trigonometrija), T. Jonas Dyburys (vokiečių, lotynų, lietuvių kalbos), T. Leonardas Andriekus (pranciškonų provinciolas), T. Gabrielis Baltrušaitis (gimnazijos direktorius ir anglų kalbos mokytojas), T. Augustinas Simanavičius (algebra, geometrija, chemija), T. Eugenijus Jurgutis (lietuvių kalba), Vytautas Kerbelis (muzika, dainavimas). B. Kerbelienės nuotrauka